

18

പ്രഭാതം

407
M78X
7:41-44
K8
4134

പ്രഭാതം

അല്ലാഹ്

വള്ളത്തോൾ

ALLAHU

അല്ലാഹു

വള്ളത്തോൾ

കോപ്പി 1000

വില 1-50

1968 മാർച്ച്

പകുപ്പവകാശം:

സി. ദിലീപ്കുമാറിനു്

പ്രസാധകന്മാർ:

വള്ളത്തോൾ ഗ്രന്ഥാലയം

ചെറുതുരുത്തി

കവർചിത്രം

രാജഗോപാൽ &

രാജഗോപാൽ കല്ല്യട്ട.

ബ്ലോക്ക് - ഗൺബ്ലോക്ക്, തൃശ്ശൂർ

അച്ചടി:

വള്ളത്തോൾ പ്രിന്റിങ്ങ് &

പബ്ലിഷിങ്ങ് ഹൗസ്

ചെറുതുരുത്തി.

വള്ളത്തോൾക്കവിതയിലെ

മൃത്യും ഇതിവൃത്തങ്ങൾ

പ്രാചീനകാലം മുതൽക്കുതന്നെ നാനാവിധസംസ്കാരങ്ങളുടെ കേളിരംഗമാണ് നമ്മുടെ ഭാരതം. 'ഏവീടെ നിന്നെല്ലാം എത്രയെത്ര സരിതുകളാണ് അനർഗ്ഗളം പ്രവഹിച്ചു ഭാരതസമുദ്രത്തിൽ വിലയം പ്രാപിച്ചിട്ടുള്ളത്!' പഷ്പങ്ങളുടെ വണ്ണവൈവിധ്യവും രൂപവൈവിധ്യവും ഉദ്യാനത്തിന് സൗന്ദര്യം വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതുപോലെ ഭാരതത്തിലെ വിവിധ സംസ്കാരങ്ങളും സമുദായങ്ങളും അതിന്റെ മഹിമയ്ക്കു മാറുക കൂട്ടുന്നു. ആ നാനാത്വത്തിലൂടെയുള്ള ഏകത്വമാണ് ഭാരതത്തിന്റെ ലോകോത്തരമായ നേട്ടം. നൂറ്റാണ്ടുകളായി ഇവിടെ സൗഹാർദ്ദത്തോടേ അധിവസിച്ചുപോരുന്ന വിവിധജാതിമതസ്ഥർ ഈ രാജ്യത്തിന്റെ വൈജ്ഞാനികവും ആധ്യാത്മികവും സാമൂഹ്യവും സാംസ്കാരികവുമായ സമ്പന്നതയെ തളർത്തുകയല്ല, വളർത്തുകയാണ് ചെയ്തിട്ടുള്ളത്. അവരുടെയിടയിലുള്ള സാമുദായികരഞ്ജിപ്പ് ഭേദിക്കപ്പെട്ട ഒരൊറ്റ സംഭവവും ബ്രിട്ടീഷുവാഴ്ചയുടെ ഹരിശ്രീ കുറിക്കുന്നതുവരെയും ഇവിടെയുണ്ടായിട്ടില്ലെന്നുള്ളത് ഒരു പരമാത്മം മാത്രമാണ്. ബ്രിട്ടീഷുഭരണം സ്ഥാപിതമാകുന്നതി

നമുസ് നാട്ടിൽ യുദ്ധങ്ങളോ, കലഹങ്ങളോ നടന്നിട്ടില്ലെന്നല്ല ഇവിടെ വിവക്ഷ. രാഷ്ട്രീയമായ ഉദ്ദേശത്തോടെ ഹിന്ദു മുസ്ലിം രാജാക്കന്മാർ തമ്മിൽ സമരം നടന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ, അതേ ഉദ്ദേശത്തോടെ മുസ്ലിം രാജാക്കന്മാർ തമ്മിലും പോരാട്ടിട്ടുണ്ട്. ഇബ്രാഹിംലോഡിയെ പരാജയപ്പെടുത്തിട്ടാണ് ബാബർ മുഗൾസാമ്രാജ്യത്തിന് തറക്കല്ലിട്ടത്. ഘസനീമുഹമ്മദ് സോമനാഥക്ഷേത്രം കൊള്ളയടിച്ചിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ (ഈ സംഭവത്തെത്തന്നെയും ചില ചരിത്രകാരന്മാർ നിഷേധിച്ചിട്ടുണ്ട്) ഷാജഹാന്റെ മയൂരസിംഹാസനം നാദിർ ഷാ അപഹരിച്ചു പേർഷ്യയിലേയ്ക്കു കടത്തിവിട്ടിട്ടുണ്ട്. ഹിന്ദുരാജാക്കന്മാരോടു യുദ്ധം ചെയ്ത അഹംഗസീബ് മുസ്ലിം രാജ്യങ്ങളായ ബിജാപ്പൂരിനെയും ഗോവക്കൊണ്ടേയ്യെയും ആക്രമിക്കാതിരുന്നില്ല. മേൽ പറഞ്ഞ പോരാട്ടങ്ങളൊന്നും സാമുദായികമോ മതപരമോ ആയിരുന്നില്ലെന്നു തീർച്ചയാണ്. അത്തരം സമരങ്ങൾ സാമാന്യജനങ്ങളെ ബാധിക്കുകയോ അവമൂലം സാമുദായികമെതിർപ്പ് ഉലച്ചത് തട്ടുകയോ ചെയ്തിരുന്നില്ല. അങ്ങനെ ശാശ്വതമായി നിലനിന്നുപോരുന്ന സാമുദായികൈകൃത്തിന്റെ പ്രശാന്തമായ അന്തരീക്ഷത്തെ താമരാനാക്കിത്തീർത്താൽ മാത്രമേ തങ്ങളുടെ ആധിപത്യത്തിന്റെ വിജയവൈജയന്തി പരത്തുക സാധ്യമാകൂ എന്ന് മനസ്സിലാക്കിയ ആംഗലതന്ത്രജ്ഞന്മാർ ഇവിടെ ഭിന്നതയുടെ വിത്തു വിതയ്ക്കുവാൻ ഒട്ടും താമസിച്ചില്ല. അത് അചിരേണ തഴച്ചുവളർന്നതിന്റെ ഫലമായി നാട്ടിൽ കൂടുകൂടെ വമ്പിച്ച തോതിൽ സാമുദായിക കലാപ

അഥാ നടക്കുകയുണ്ടായി. സ്വാതന്ത്ര്യലബ്ധിക്കു വിലക്കുതരിയായി നിന്ന ഈ അനൈകൃത്തിന്റെ മൂലകാരണം ഗ്രാമീച്ച ഭേദശീയനേതാക്കൾ സാമുദായികൈകൃത്തിനായി ഭാരതീയരെ ഉൽബോധിപ്പിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നപ്പോൾ അതിനുവേണ്ടി സാഹിത്യത്തിലൂടെ കാഹളം മുഴക്കുവാൻ ആദ്യമായി മുന്നോട്ടുവന്നത് മഹാകവികളായ ടാഗൂറും ഇഖ്ബാലുമാണ്. കേരളത്തെ സംബന്ധിച്ചേടത്തോളം ആ ഭേദശീയബോധം മഹാകവി വള്ളത്തോളിനു മാത്രമേ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളൂ. പരമതവിഭേഷത്തിന്റെ ചെന്തീയിൽ ഒരു സമുദായത്തെ ഇട്ട് ഭംഗിപ്പിച്ചു അതിന്റെ ചാരംകൊണ്ടു സ്വസമുദായവൃക്ഷത്തിന് വളംചേർക്കുവാനുതകുന്ന സാഹിത്യസൃഷ്ടികൾ നമ്മുടെ ഭാഷയിൽത്തന്നെ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അവയെ അരികിൽവെച്ചുകൊണ്ടു മഹാകവി വള്ളത്തോളിന്റെ കൃതികൾ പരിശോധിക്കുമ്പോഴാണ് അദ്ദേഹത്തിന്റെ വിശാലമനസ്സതയും മതസഹിഷ്ണുതയും ഇതരമതാചാര്യന്മാരുടേതു സമാദരവും സ്വസമുദായമൈത്രിസ്സായുള്ള അടുത്ത അഭിവാഞ്ഛയും സുതരാം വ്യക്തമാവുക.

ഇന്ത്യയ്ക്കു സ്വാതന്ത്ര്യം നൽകുന്നതിന് പ്രതിബന്ധമായി ഫിന്റമുസ്ലീം പോരാട്ടങ്ങളെ എടുത്തു പൊക്കിക്കാണിക്കുന്നവർക്ക് വള്ളത്തോൾ നൽകുന്ന മറുപടി എത്ര സമുചിതമായിരിക്കുന്നു!

“തങ്ങളിൽത്തല്ലിനിറവുന്നു, വാസ്തവം
തന്നെ, കടലിൽപ്പലവരമൂർത്തികൾ:

എന്നുലഭത പൊഴുതന്യോനൃതഛട്ടർ
 വെൺ നരച്ചാന്താൽ ചിരിപ്പുതും കാണുന്നാർ.”
 “ജാതിമതാദിവിഭജനേന നാടിനെ
 സ്വാതന്ത്ര്യലബ്ധിയിൽ നാർമാക്കിട്ടമോ?
 സോദരർ തമ്മിലെപ്പോഴൊരു പോരല്ല,
 സൗഹൃദത്തിന്റെ കലങ്ങിമറിയലാ..”

മാത്രമോ? ഭാരതത്തിന്റെ വലമിടക്കൈകൾ പാസ്റ്ററൽ
 പൊരുതി ചിതുന്ന ചെങ്ങുതൊഴിൽപ്പോലും മഹാകവി,
 ഭാരതത്തിന്റെ ആസന്നമായ സ്വാതന്ത്ര്യാദയത്തിന്റെ തു
 ടുപ്പു കാണുന്നു. ഇത്രയുംകൊണ്ടു വളർത്തോൾ തൃപ്തിയടയു
 ന്നില്ല. ആശ്ചര്യചരിത്രകാരന്മാർ ഇപ്പോൾതലവായനാ
 യ മുഹമ്മദ് നബിയെയും മുസ്ലിംമാർക്കുവേണ്ടിയും നീചന്മാ
 രും ഭ്രഷ്ടന്മാരുമായി ചിത്രീകരിച്ചുവന്ന കല്പിതകഥകൾ
 വഴി അമുസ്ലിംകൾ വെച്ചുപുലർത്തുന്ന തെറ്റിദ്ധാരണകൾ
 അകറ്റുന്നതിന്നു മുസ്ലിം ഇതിവൃത്തങ്ങൾ സ്വീകരിച്ചുകൊ
 ണ്ടു വിരചിച്ച കവിതകളിൽ നബിയുടെ മഹത്വം, സ്വഭാ
 വവൈശിഷ്ട്യം, ധീരത്വം, ക്ഷമ, മുസ്ലിംചക്രവർത്തിമാരുടെ നി
 തിനിഷ്ട, ദീനാനുകമ്പ തുടങ്ങിയ സദ്ഗുണങ്ങളെ അദ്ദേ
 ങ്ങൾ വർണ്ണിക്കുകയുണ്ടായി ചെയ്യുന്നു.

ഒരു യാത്രയിൽനിന്നു മടിയനയിക്കുകയും തിരിച്ചു പോ
 തുന്ന മുഹമ്മദ് നബി ഉണ്ണാധികൃതകൊണ്ടു ക്ഷണിച്ച് ഒരു
 മരത്തണലിൽ വിശ്രമിക്കുമ്പോൾ അവിടുത്തെ വധിക്കാൻ
 ഒരു ശത്രു ചെയ്യുന്ന വൃഥാശ്രമത്തെ വർണ്ണിക്കുന്നതാണ് ‘അ

പ്ലാഹ" എന്ന കവിത. അവിടെ ലോകത്തിന്റെ ഇരുട്ടക
റാവൻ ഭൂമിയിലുദിച്ച സൂര്യനായിട്ടാണു് നബിയെ കവി
കാണുന്നതു്.

“ചിരപ്രവൃദ്ധരും തമസ്സകറാവൻ
ധരയിലെണ്ണിശൻ നിയോഗിച്ച സൂര്യൻ
ദിവിനീർപ്പെട്ട പുരാണസൂര്യനാൽ
വിവിക്തരും പഥി തപിപ്പിള്ളപ്പെട്ടു്.”

വൃക്ഷത്തണലിൽ വിശ്രമിക്കുന്ന നബിയെ സംസാരോഗ്രജപ
രത്തെ പിന്നിട്ട് ചിദഭാഗവതത്തിൽ ലീനനായ മുനിയായി
സങ്കല്പിക്കുന്നതിനു് തന്റെ മതവിശ്വാസം വളരുത്തോളി
നു് പ്രതിബദ്ധമാകുന്നില്ല. നബിയുടെ സമീപത്തേയ്ക്കു
ക്കുന്ന ആ ദൃഷ്ടിന്റെ മുന്നിൽ കവിതന്നെ നാടകീയമായി
പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടുകൊണ്ടു് തടയുകയാണു്.

“അരുതടുത്തിടത്തു, രേ ദൃഷ്ടി നീയേ -
തിരുരാജാവിൽ നിന്നെഴുന്നേറാവനു?
നരകാഹ്വൻ നീ, യിഗ്നുരസന്നിധിയോ,
മരുഭൂപായാലും മഹനീയ സ്വർഗ്ഗം
അകന്നൊഴിഞ്ഞുപോക, ഴക്കനീർനി; യി
ഭഗവന്മുന്തിയോ പരിശുദ്ധതീർത്ഥം;
ദൂരഹങ്കാരംനി, യിതോ, ശാന്തിഗുണം,
അരകപടം നീ, യിതോ, സാക്ഷാൽസ്സത്യം”

മതപ്രബോധനത്തിന്റെ ആരംഭദശയിൽ നബിയുടെ ശിര
സ്സു മേരടിക്കുവാൻ ഉന്നതമായ വാളോടെ പറപ്പെട്ട ഖുറൈഷി

വീരനായ ഉമർ. ടെവിൽ അവിടുത്തെ വിനീതശിഷ്യനായി പരിണമിച്ച സംഭവമാണ് 'ജാതകം തിരുത്തി' എന്ന കവിതയിൽ ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുള്ളത്. കോപാവിഷ്ടനായ ഉമറിന്റെ മുമ്പിൽ ഹവി പാഞ്ഞെത്തി അദ്ദേഹത്തെ സമാധാനിപ്പിക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുന്നു.

“ഉമാർ, ഭവാന്തരീയ വാളൊടേവനെ—
സ്തമാക്രമിപ്പാൻ നടക്കൊരുവു സതരം
ഷ്ടമായുധംകൊണ്ടുരിശുതയ്ക്കൊല്ലതാം
സമാനഷട്കൻ ജയം ജഗത്തിൽ.”

“സ്മരിച്ചുകൊണ്ടേതൊരു കണ്ണുനീറ്റി തേ—
നതിന് നീലോൽപലമാല ചാർത്തണം,
അതിങ്കലിപ്പാമ്പെതിർ വാര മയക്കുവാൻ
മുതിർന്നല്ലോ മുഴുപാപിപോലെ നീ.”

അഹർമ്മുഖപ്പെൺകുതിർപോലെ പോന്നവൻ
മുഹമ്മദു-പ്ലേരിനിതാ നമശ്ശതം:
സ്വഹസ്താലായ തചിസ്രാരവ, യാ—
ഹേസ്തിനെന്തണ്ടു? ഇമോർപ്പതില്ല നീ!”

ഇടൻ കവി ചോദിക്കുന്നു

“അതല്ല തെറ്റൊന്നു നബിയുടെ ജീവനാ—
മൃതം മൃതകായിരം കൊണ്ടുവന്നതോ?
മരുസ്ഥിതൻ നിന്നൊടു സത്യമുന്തിതൻ
സ്വതന്ത്രസന്ദേശമുറച്ചിടുന്നതോ?
ഫലം പെരും പാരിതെവന്റെ തോട്ടം,
ജാലർക്കുമാം വാനമെവന്റെ പുവനം

അലംഘ്യഭൂമാവവനേ ദൃശം തപാ-

വലംബമെന്നൊന്നരചെയ്തു പോയതാ?

*

*

*

*

“ചഴുക്കിടൊല്ലാ സമസ്തച്ചരകതമെ-
ന്നഴുക്കരുംമാറരുംചെയ്തവന്റെ താൻ
കഴുത്തിൽനിന്നാകണമോ, സവിഭൂതം
മൃതന നിൻവാളിനു കങ്കമാപ്പണം?”

ഈ മഹത്തായ ഉപദേശം ചെവിക്കൊള്ളാതെ ഉമർ ഉഴറീ
ഗ്ഗമിച്ചപ്പോൾ കവി പറയുകയാണ്:

“പെരുത്തു നൂററാണ്ടിനിടയ്ക്കൊരിയ്ക്കലി
മരുപ്പറമ്പാലുകത്തിലിശപരൻ
കരുറച്ചുക്കത്തെ നടുക്കു പാമ്പരായ്
വരുന്നവർക്കുതമ വിശ്രുതത്തിനായ്.
ഭൂശാഭിമാനാലവരോ, കൃഷ്ണര-
സ്സുശാഖിതൻ നേർക്കു കാരീ വെയ്ക്കുയായ്”.
നിശാതമയ്ക്കോ തവ തൃപ്ത കൃഷ്ണവിൻ
പ്രശാന്തരകതത്തെ നകൻ ലോകമേ!”

രൈവസരത്തിൽ നബി തിരുമേനിയുടെ ശിരസ്സിൽ മണ്ണുവാ-
രിയിട്ട സംഭവത്തെ വർണ്ണിക്കുന്ന ‘പാംസുസ്സാന’മെന്ന കൃ-
തിയിൽ നബിയുടെ മതപ്രബോധനവേളയിൽ അറബിക-
ളിലുണ്ടായിരുന്ന അന്ധവിശ്വാസം, ദരാചാരം, ദരഭിമാനം,
ദുഷ്ടകൃത്യം തുടങ്ങിയവയേയും അവിടുത്തെ ആത്മസ്വൈര്യ-
ത്തേയും കുറഞ്ഞ വരികളിൽ ഭംഗിയായി ചിത്രീകരിച്ചി-
ട്ടുണ്ട്.

“പെട്ടെന്നു പാശ്ചാത്യങ്ങളിൽനിന്നു—ഹാ, ഹാ,—
 മൺകോരിയിട്ടാർ ചില മുഷ്ടിരന്ധർ.
 കൃതജ്ഞരെങ്കിൽക്കനകാഭിഷേകം
 ചെന്തേണ്ടതാമിശ്ശുരുവിൻ ശിരസ്സിൽ!
 രജസ്സമോദോഷമകറ്റി നാട്ടിൽ
 സത്യം പരത്തുന്നൊരു സത്യവാനെ
 രജസ്സുവെപ്പിച്ചു നിറംകെടുത്താ—
 നൊരുങ്ങിപ്പോൽ മത്സ്യകുലേ പിറന്നോർ!
 മറെറൊരു മന്നിൻ നിഴൽപൂകി ചന്ദ്രൻ;
 പാഴ്മഞ്ഞിനാൽ പ്രാവൃതമായ് പ്രഭാതം;
 മിഥ്യപവാദത്തിൽ മറഞ്ഞു സത്യം—
 മവിദ്യതൻ മൂടലിലായ് വിബോധം.”

—ആമുർലുപാദം പൊടിപുരണ്ടു പിതാവിനെ കുളിപ്പിക്കു
 വോഡം ദേവംകൊണ്ടു കേണതടുങ്ങിയ പുത്രിയെ നബി ആ
 ശപസിപ്പിക്കുന്നു:

“നിനക്കു നന്നാത്തതൊന്നുമുണ്ടാവില്ല—
 ലുജ്ജാവു, പാഴിൽക്കുരുത്തു കണ്ടേതി”

ഇസ്ലാംമതപ്രവാചകന്റെ ഗുണഗണങ്ങളെ ഇങ്ങിനെ മതി
 തോന്നാതെ പ്രകീർത്തിച്ചു മറെറൊരു അമൂല്യംകവി ഭാരത
 ത്തിലുണ്ടോ എന്നു സംശയമാണ്.

പാശ്ചാത്യചരിത്രകാരന്മാർ ഇന്ത്യയിലെ മുസ്ലീംരാജാ
 കന്മാരെ പരമതവിദ്വേഷികളും വിഷയലമ്പടരും നീച
 ന്മാരുമായിട്ടാണല്ലോ ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്. അവരുടെ

കുല്പിതകഥകളുടെ പൊള്ളത്തരം തുറന്ന കാട്ടുവാൻ പ്രജാവ-
 ത്വലനം ദീനബന്ധുവുമായ ഒരു മുഗൾ ചക്രവർത്തിയെ അ-
 വതരിപ്പിക്കുകയാണ് 'ഭാരതസ്രീകൾ തൻ ഭാവതൂലി'
 എന്ന കവിതയിലൂടെ വള്ളത്തോൾ ചെയ്യുന്നത്. തന്റെ
 ഉന്നതി പ്രാപ്തിക്കുവേണ്ടി എന്തുചെയ്യാനും മടിക്കാത്ത ഉ-
 സ്താൻഖാൻ എന്ന സേനാനി, ഒരു ഹിന്ദു തരുണിയെ പര-
 ത്ത പാട്ടിലാക്കി ഹുമയൂൺചക്രവർത്തിയുടെ മുമ്പിൽ കാ-
 ണിക്കുവെക്കുന്നു. പ്രഥമദർശനത്തിൽ അവളുടെ സൗന്ദര്യം
 തിരേകത്തിൽ ചക്രവർത്തി ആകൃഷ്ടനായിത്തീർന്നുവെങ്കിലും,
 നീതിനിഷ്ഠനായ അദ്ദേഹം ശാന്തഭാവത്തോടെ,

“ഭദ്രേ, ഭവതിയ്ക്കു സമ്മതംതാനല്ലി
 ഭക്തനാമെന്നുടെ ദേവിപദം?”

എന്ന് അവളോടു ചോദിക്കുന്നു. താൻ കന്യകയല്ല, കാ-
 ന്തൻ തന്റെ പ്രാണനാണ്, അപ്രീതി തോന്നരുത് എന്ന്
 തൊഴുകുകയുമായി സങ്കോചത്തോടെ സഗദഗദം അവൾ
 ഉണർത്തിയപ്പോഴേയ്ക്കും ചക്രവർത്തിയുടെ ഭാവം പെട്ടെന്നു മാ-
 ളുകയാണ്.

“ആരത്തി;വനെയീ പർവ്വജാദ്രോഹിയെ-
 കാരാധനത്തിലടച്ചിടട്ടേ!”

എന്നു ഗർജിച്ചുകൊണ്ടു്,

“മങ്കേ കരയായ്ക്കു, മാലോകർ കണ്ണിരൻ
 ചെങ്കോലിതാഴിയിലേയ്ക്കൊഴുകാം!

മാപ്പിളമാർചെയ്ത തെറ്റു മറന്നു നി
മാപ്പി ഹുമയൂണിന്നേകിയാലും.
ഇപ്പോഴേ നമ്മുടെ പല്ലക്കുകാർ നിന്നെ-
ത്താൽബ്ദർത്തമന്ദിരം പ്രാപിപ്പിക്കും.
എന്നനുജത്തി നി സൗഖ്യമായ് വാണാലും.”

എന്ന് ആ സാധവിയെ ആശ്വസിപ്പിച്ചു് അമൂല്യമായ ഒരു രത്നഹാരം ഉൾമിടയ്ക്കു് ഒരു പിതാവു് പുത്രിയുടെ കഴുത്തിലെന്നവണ്ണം അവളുടെ കണ്ഠത്തിൽ അദ്ദേഹം ചാർത്തി. ഹുമയൂണിന്റെ പല വിശിഷ്ടഗുണങ്ങളും ഇവിടെ കവി സൂചിപ്പിക്കുന്നു. പ്രജകളുടെ കണ്ണുനീർ തന്റെ ചെങ്കോലിനെ കടലിലേയ്ക്കൊഴുക്കുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്ന അദ്ദേഹം സ്വന്തം ഭടന്മാർ ചെയ്ത കുറ്റത്തിന്നു് ഒരു സ്രീയോടു മാപ്പു പേക്ഷിക്കുകയുണ്ടു്. എന്തൊരു നീതിനിഷ്ഠ! എന്തൊരു വിനയം! ദേവാലയത്തിൽനിന്നു ഭർത്താഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു തിരിച്ചുപോകുന്ന തന്നെ വഞ്ചനയിലൂടെ രാജധാനിയിലെത്തിച്ചു് ചക്രവർത്തിയ്ക്കു കാഴ്ചവെച്ചു നീചനായ ഉസ്മാൻഖാന്റെ കുറ്റം പൊറുക്കുവാൻ ചക്രവർത്തിയോടഭ്യർത്ഥിക്കുന്ന ആ സുന്ദരിയുടെ ഭാവശുദ്ധി ഗ്ലോരീയംതന്നെ. എങ്കിലും ഈ കഥയിൽ നമ്മുടെ ഹൃദയത്തെ കൂടുതൽ ആകർഷിക്കുന്നത് ഹുമയൂണിന്റെ ഉൽകൃഷ്ടസ്വഭാവമാണു്. സ്രീജനങ്ങളെ എന്നും എവിടേയും ആദരിക്കുക പതിവുള്ള വള്ളത്തോൾ, ഹുമയൂണിന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഭാരതസ്രീകളെക്കുറിച്ചു തോന്നിയിരിക്കാവുന്ന മതിപ്പിനെതന്നെ പ്രസ്തുത കവിതയുടെ ശീർഷകമായി സ്വീകരിച്ചുവെന്നുവെളുത്തു. അതിലും ഹുമയൂണി

ന്റെ വിശാലമനസ്സുത സ്പർശിക്കുന്നുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞാൽ തെറ്റില്ല.

മുസ്ലീം സമുദായത്തിലെ രണ്ട് ഉത്തമസ്ത്രീകളുടെ ചിത്രങ്ങൾകൂടി വള്ളത്തോൾ വരച്ചുകാട്ടിയിട്ടുണ്ട്. മുൻപു പ്രസ്താവിച്ച 'ജാതകം തിരുത്തി' എന്ന കവിതയിലെ ഒരു കഥാപാത്രമായ ഹാത്തിമയാണ് ഒന്ന്.

മുഹമ്മദ് നബിയെ വധിക്കാൻ വെമ്പി നടക്കുന്ന ഉമറിന്റെ കാതിൽ യാദൃച്ഛികമായി ഖുർ ആൻ പാരായണത്തിന്റെ മധുരധ്വനി വന്നുലയ്ക്കുകയാണ്—തന്നിമിത്തം,

“ഉടൻപോയ” നന്ദിയന്റെ വീട്ടിലും
സ്പർശം ഖുറാൻ വായനയെന്നുകണ്ടൻ
വിടനുകണ്ണിൽ ചൂടതീയുതിർത്തു”-

കൊണ്ടു കരാളസ്വരൂപനായി അദ്ദേഹം അങ്ങോട്ടു കടന്നപ്പോൾ അളിയൻ ഭയപ്പെട്ടു മിഴിച്ചുനിന്നുപോയെങ്കിലും,

“പുരസ്ത്രീയാം ഹാത്തിമ പുണ്യശീലയാൾ
ഒരൻപെഴും പുഞ്ചിരിയായ പുവിന്മാൽ
പുരസ്ഥനാം മൃത്യുവിനച്ചു നല്ലിനാൾ—”

ആ തരുണിമണിയുടെ അർപ്പാഴ്ത്തെ സ്ഥിതിയോ,

“ചുളം മനോജനരുളുന്ന യൌവനം—
പ്പള്ളപ്പിലം ശാന്തത പുണ്ടു തനുവം
മിളർസുരോമാഞ്ചകപോലപാളിയായ്
വിളങ്ങി, വേദശ്രവണോത്ഥഭക്തിയാൽ.”

ഒട്ടും താമസിയാതെ അഭിയിന്റെ നേർക്കു് ഉമർ ചുറ്റും പ്രയോഗിച്ചപ്പോൾ അതിൽനിന്നു ഭക്താവിനെ രക്ഷിച്ചാൻ ധീരയായ ഫാത്തിമ ചാടിത്തടുത്തതിൽ അവളുടെ പൊൻ പൂമെച്ചിന്റേ മുറിയോടു രക്തം പ്രവഹിച്ചു. എന്നാലോ,

“ക്ഷീണം മെയ്യും മനസ്സും പലനയുണർത്തുമോ—

കുന്ദപാതകുണ്ഡലത്തിൽ,

കാണപ്പെട്ടില സാധുവില്ലാകൂടയ മുഖം—

തലപ്പവും ഭാവഭേദം;

പ്രാണൻ പോയാലുമിസ്ലാംമതമിവെടിയാ

ഞങ്ങളെന്നാൽ മണിപ്പെൺ—

വിണയ്ക്കൊക്കും സ്വരത്തോടൊരും, സഹജനതാ

മറെറൊരാളായ് ചമഞ്ഞു!”

മുറിപറ്റിയതു ഫാത്തിമയുടെ മുഖത്താണെങ്കിലും, ക്ഷീണം ബാധിച്ചതു് ഉമറിന്റെ ഉടലിന്നും മനസ്സിന്നുമാണ്. മറിച്ച് ഫാത്തിമയ്ക്കു യാതൊരു ഭാവഭേദവും ഉണ്ടായില്ല. മാത്രമല്ല ‘പ്രാണൻപോയാലും ഞങ്ങൾ ഇസ്ലാംമതം വെടിയുകയില്ലെന്ന്’ ഉഗ്രമുത്തിയായ സ്വന്തം സഹോദരന്റെ മുഖത്തു നോക്കി ദുഃസ്വപ്നത്തിൽ അവൾ പ്രഖ്യാപിക്കുകയുണ്ടായിരുന്നു. ആ ധീരവചനം ഉമറിന്റെ കണ്ണു തുറപ്പിച്ചു.

അദ്ദേഹം ഉടനേ ക്ഷമാപണം ചെയ്തു് സഹോദരിയുടെ പക്കൽനിന്നു ചുറ്റും ആൻ വാങ്ങി വായിക്കുകയും അതിൽ ആകൃഷ്ടനായി ഇസ്ലാംമതം സ്വീകരിക്കുകയും നബിയുടെ സുന്നിധിയിൽ ചെന്നു് അവിടുത്തെ ഭക്തനായിത്തീരുകയും ചെയ്യുന്നു. ഉമറിന്റെ ജാതകം തിരുത്തിയ ഫാത്തിമ

യെ ഒരു ധീരവനിതയായി ഈ കവിതയിൽ ചിത്രീകരിച്ചു വള്ളുത്താൾ 'സന്ധ്യാപ്രണാമ'ത്തിൽ ദൈവഭക്തയായ ഒരു മാപ്പിളസ്രീയെ അവതരിപ്പിക്കുകയാണ്.

“കോരിക്കൂട്ടിയ പാഴ്കരിയ്ക്കിടയിലെ—

ത്തീക്കൂട്ടയോ, പായലാൽ—

പ്പുരിച്ചുള്ള ചളിക്കൂട്ടത്തിലുളവാം

പൊന്താമരപ്പൂവ്വമോ,

മാരിക്കാറണിമുഴുമിന്ദു കലയോ

പോലേ, മനോജ്ഞാംഗിയാ—

ഉാരിക്കാണൊരിരുണ്ട കൊച്ചുപുരത്ത്

കോലായിൽ നില്ക്കുന്നവരേ?

എങ്ങോജസ്സതെളിഞ്ഞ വിഗ്രഹമിതി—

പ്ലാവപ്പെടും മാടമൊ—

നെങ്ങോ? ഹാ, വിധി വല്ല ചേർക്കിയിലും

പുഴു നു രത്തങ്ങളെ;

ഇങ്ങോട്ടുന്ധയൊടെത്തിനോക്കിടുവള—

ണ്ടന്തിസ്സമിരസ്സു രൽ—

തെങ്ങോലപ്പഴുതികലൂടെ മറയാൻ—

പോകുന്ന മാത്താണധരം!”

ആ മാപ്പിളത്തരുണിയുടെ വിവിധഗുണങ്ങളെ പ്രഥമപദ്യത്തിൽ മാലാപമമുഖം വൃഞ്ചിപ്പിച്ചതുകൂടാതെ, മറയാൻ പോകുന്ന മാത്താണധരംകൂടി അവളെ എത്തിനോക്കുന്നതായി പ്രസ്താവിച്ചുകൊണ്ട് “ആസന്നമരണനായ ഒരു വൃദ്ധൻപോലും അവളെയൊന്ന് നോക്കിക്കളയാൻ പ്രേരിത

നായിത്തീരത്തക്ക സൗന്ദര്യാതിശയമാണ് അവൾക്കുള്ളതെന്ന് സൂചിപ്പിക്കുന്നു. ഒരു യുവതിയുടെ ലാവണ്യം ഇതിലും ഭംഗിയായി വർണ്ണിക്കുക സാധ്യമെന്നോ? തുടർന്നുള്ള പദ്യങ്ങളിൽ അവളുടെ 'നിസ്കാര'ത്തിലെ നിറുത്തം, കനിച്ചിൽ, ഇരുത്തം, മന്ത്രാച്ചാരണം, പ്രാർത്ഥന എന്നിവയെ അനുകൂലമായി ചിത്രീകരിച്ചിട്ടുണ്ട്.

മുസ്ലീംസ്രീകൾ നിസ്കാരത്തിൽ മുഖമക്കനയും നീളക്കുപ്പായവുമാണ് ധരിക്കുക. കവി ഭൂതനെന്നു കണ്ടപ്പോൾ അവൾ തലയിലിട്ട തട്ടംതന്നെ കാലോളം നീണ്ടുകിടക്കുന്നതായി തോന്നിയിരിക്കണം. ആ ധാരണയോടെ അവളുടെ ശുഭ്രവേഷത്തെ ഇങ്ങനെ വർണ്ണിക്കുന്നു:

“ചുതികൾപ്പൊളിഞ്ഞൊരി ചെറുരമയ്—

മാറായി നിലാഞ്ജന—

ച്ചാത്തിൻ ചേലണിവേണിതൻ തലയിലി—

ട്ടിട്ടുള്ള ശുഭ്രാംബരം,

കാത്തിപ്പെട്ട നിതംബമണ്ഡലമണൽ—

ത്തിട്ടികളുകേ മന—

ശ്ശാത്തിപ്പാൽപ്പഴപോലെ മനമൊഴുകി—

ചുംബിപ്പ കാൽപ്പവിനെ.”

ആ വെള്ളവസ്ത്രം മനശ്ശാത്തിയുടെ പാൽപ്പഴയെന്നവണ്ണം മനമായി ഷേകി അവളുടെ പദാബ്ജത്തെ ചുംബിക്കുന്നു.

നഗരങ്ങളിലെ പരിഷ്കൃതസ്രീകൾ അണിപ്പുമച്ചിൽ പുതുമാടി ചേക്കുവാൻ ശ്രമം ചെയ്യുന്ന സന്ധ്യാസമ

“യത്ത്” ദൈവധ്യാനത്തിൽ നിമഗ്നനായ ഈ ഗ്രാമീണസ്ത്രീയെ ഒരു തപസ്വിനിയായും അവളുടെ പാഴ് കടിലിനെ താപസാവസ്ഥമായും കാണുന്ന വള്ളത്തോളിന്റെ വിശ്വലോകസ്മൃത ശ്ലോകം ശ്ലോകം തന്നെ.

സൗന്ദര്യത്തിനുപോലും അസ്പഷ്ടമായ കല്പിക്കുന്ന ഇതരകവികൾ ഇല്ലാമികചരിത്രങ്ങളുടെ നേർക്കു കണ്ണടച്ചപ്പോൾ അത്തരം അന്ധത തീരെ ബാധിച്ചിട്ടില്ലാത്ത സൗന്ദര്യാരാധകനും സത്യോന്മേഷിയുമായ വള്ളത്തോൾ, ഇതരമതങ്ങളിലുള്ള സത്യസൗന്ദര്യങ്ങളെ നുകരുകയും അത് ഇതരർക്കുപോലും പകർന്നുകൊടുക്കുകയും ചെയ്യുന്നതിൽ ഉത്സുകനായി അങ്ങനെ ‘മധുരനമരിയം’ കാവ്യനിർമ്മിതിമൂലം കൈതസ്സവസമുദായത്തിന്റെ എന്നപോലെ മേൽപ്രസ്താവിച്ച ഇല്ലാമികകവിതകൾ വഴി മുസ്ലീംസമുദായത്തിന്റേയും വിദേശാൽ സ്നേഹാദരങ്ങൾ അദ്ദേഹം സമാർജ്ജിച്ചിരിക്കുന്നു. പലവഴിക്കും തെറ്ററില്ലാത്ത ഇല്ലാമികചരിത്രത്തിന്റെ മനോഹാരിതയെ വെളിപ്പെടുത്തിയ മഹാകവി വള്ളത്തോളിനോടു് മുസൽമാന്മാർ എന്നും കൃതജ്ഞരായിരിക്കും.

ടി. ഉബൈദ്

അഭിനന്ദനം

നമ്മുടെ മഹാകവികളിൽ താരതമ്യേന വിശാലമനസ്സനായിരുന്ന വള്ളത്തോളിന്റെ ഖണ്ഡകവിതകളിൽ നിന്നു മുറുപ്പിം ഇതിവൃത്തങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുത്തു പ്രസിദ്ധീകരിക്കാനുള്ള വള്ളത്തോൾ ഗ്രന്ഥാലയക്കാരുടെ സംരംഭത്തെ ഞാനുകഴിഞ്ഞു അഭിനന്ദിക്കുന്നു. ഭാരതീയസംസ്കാരം എന്നു പറയുന്നത് ഏതെങ്കിലും ഒരു വിഭാഗത്തിന്റെ ഇതിഹാസങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കിയുള്ളതല്ല. വിശാലമായ ഈ ഉപഭൂഖണ്ഡത്തിന്റെ സംസ്കാരത്തിന്റെ അടിത്തറയെന്ന നാനാത്വത്തിൽ ഏകത്വം എന്ന തത്വമാണ്. അതറിയാത്തതാണ്. അറിഞ്ഞുഗ്രീകരിക്കാത്തതാണ് നമ്മുടെ നേതൃത്വത്തിനു പറ്റിയ തെറ്റും. തെറ്റിൽനിന്നു തെറ്റിപ്പോകേ അവർ വീണ്ടും വീണ്ടും വഴുതിക്കൊണ്ടിരിക്കുമ്പോൾ അരുതരുത്തെ പറയാൻ ഇന്നു നമുക്കുതമില്ല.

ഭാരതസംസ്കാരത്തിന്റെ ഈ സവിശേഷത നേരത്തെ മനസ്സിലാക്കിയവരിലൊരാളാണ് വള്ളത്തോൾ. അദ്ദേഹം സമുദായമെത്രീകളുവണ്ടി പാടി. ആർക്കുഭാരതത്തിന്റെ ആരാധകനായിരുന്ന അദ്ദേഹം മുണ്ടുമാറി അനുസംസ്കാരം.

ങ്ങളുടെ അലകടലിൽ ആഴത്തിൽ മുങ്ങിത്തൂപ്പി ചിപ്പികൾ പെരുകി തച്ചുടച്ച മിനുക്കി കൈരളിയുടെ കണ്ണത്തിൽ ചാത്തി. മുത്തുകൾ വെട്ടിത്തിളങ്ങുന്നതു കണ്ടു കേരളാംബയുടെ മക്കൾ ആനന്ദിച്ചു. “ശാലനമാറി”യവും അല്ലാത്തമല്ലാം അമ്മയ്ക്കു ഭരണങ്ങൾ തന്നെയാണ്.

വള്ളത്തോളിന്റെ മുസ്ലീം ഇതിവൃത്തങ്ങൾ വിസ്മൃതിയിലേക്കു തള്ളപ്പെട്ടതുകൊണ്ട് അവ വീണ്ടും കോർത്തുകെട്ടേണ്ടുന്ന ആവശ്യം വന്നതുകൊണ്ടാണ് ഇപ്പുസ്തകം ജന്മമെടുത്തത്. സ്വാതന്ത്ര്യം നേടിയിട്ട് ഇരുപതു കൊല്ലമായി. രാഷ്ട്രപിതാവിനെ കൊന്ന നമ്മൾ സമുദായമെതിയുടെ പാതയിൽ വളരെ ഒന്നും മുന്നോട്ടു നീങ്ങിയിട്ടില്ല. കൊല്ലം കൊലകളുടെ ആറാം ഇന്നും കേൾക്കുന്നു. “കൊല്ലത്തനിയാ കൊല്ലത്തത്” എന്നു പറയാനാളില്ല. ഈ സന്ദർഭത്തിൽ തന്നെയാണ് സൗഹൃദത്തിന്റെ കവിതയെ നാം സ്മരിക്കേണ്ടത്.

പരസ്പരം അറിയുക, ആദരിക്കുക എന്നതാണ് മതമെതിക്കുള്ള കരുതാവഴി. നമ്മുടെ പൂർവ്വപിതാക്കളുടെ മാർഗ്ഗവും അന്യമായിരുന്നു. വള്ളത്തോൾ ആ പാതകളെ പിന്തുടർന്നു പാടിനടന്നു. പോയ തലമുറയുടെ ചുണ്ടത്തു് ആ ഇരട്ടികൾ ജീവിച്ചു. അവ മരിക്കാൻ പാടില്ല.

മുസ്ലീം പുണ്യപുരുഷന്മാരെക്കുറിച്ചുള്ള കഥകൾ മറ്റുള്ളവരെയും അവരെ ആദരിക്കുകയും ചെയ്യുന്നതുമൂലം

മതമെത്രീ അക്രമസമീകൃഷ്ടിജ്ഞവാൻ കഴിയും. മഗ്ദീ
ബ് നമസ്കരിയ്ക്കുന്ന ഒരു സാധാരണ മുസ്ലീംസ്ത്രീയുടെ
കൊച്ചുകുരയിൽ ധൈര്യമവിദ്യാലയം കാണുന്ന കേരളത്തി
ന്റെ ആസ്ഥാനകവി

ആമജിപ്പ നിമീലിതാക്ഷിയുഗന്ധായ്-
ലുഗ്നാമൃതത്തിൽസ്സുഖം;
ഇമപ്പെട്ടൊരു താപസാവസഥമായ്
മാമ നിരപ്പാഴ്ക്കേൽ!

അസകാരഗന്തത്തിലുപദ്രുക്തിദാനിരുന്ന അഭാവിയയിൽ വി
ജ്ഞാനത്തിന്റെ കൈവിട്ടുകൊണ്ട് ചെന്ന നമ്പി തിരു
മേനി അനുഭവിച്ചു വന്നിരുന്ന യാത്രകളും വേദനകളും സീ
മാതിതമാണ്.

ഇവർക്കിടയിൽ പ്രിയമിട്ടു;-മൃതി-
ക്കെടുക്കായ്, കൈത്തിരികൊണ്ടുചെന്നാൽ;

പക്ഷെ നമ്പി കലുഷിയില്ല.

കില്ലില്ല, ഞാനെന്റെ ചോരകൊണ്ടു -
മിഥുനസന്ധ്യയെ നാനാപ്രദാനം:

എന്നദ്വൈതം ദ്രവനിശ്ചയം ചെയ്തു.

അയ്യോമേ, നിൻകെടുമെന്തു വിഴാ-
സ്സുഹൃത്തിൻ സദാമായ് വെഞ്ചിൽ;
ചന്ദ്രാർക്കരൈക്കകളിൽ പെച്ചുതന്നാൽ-
പ്പോലും നിറഞ്ഞില്ലവനിപ്പുരനെ!

നബിയെ അവർ പലവിധത്തിലും ദ്രോഹിച്ചു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ പാവനമേനിയെ ആ പാപികൾ പാണ്ഡുസ്ഥാനത്തിന്നു പാത്രമാക്കി. അതിന്നെതിരിൽ വള്ളത്തോളിന്റെ ധർമ്മരോഷമുയരുകയാണ്.

കൃതജ്ഞരെങ്കിൽ, കനകാഭിഷേകം

ചെയ്യേണ്ടതാമീശ്വരവിൻ ശിരസ്സിൽ!

“മൺകോരിയിട്ട മുഷ്കരനാറെ” പച്ചമലയാളത്തിൽ തൊമാടികളെന്നുതന്നെ അദ്ദേഹം വിളിച്ചു.

നബി (സ) തിരുമനിയുടെ ക്ഷമാശീലവും കവി പുകഴ്ത്തുന്നു.

മാലാർന്നു കേഴും മഹാജ്ഞലോടി—

ക്കൊണ്ടാശ്വസിപ്പിച്ചു സുശാന്തശീലൻ:—

“നിന്നപ്പുറക്കൊത്തരുളാരിവിളി—

ല്ലാളാവു, പാഴിൽക്കരയായു കണ്ടേതി!”

എന്നാണ് നബി സ്വപുത്രിയായ ഫാത്തിമയ്ക്കുസ്പഷ്ടമായ പരയുന്നത്.

“ഭാരതസ്രീകുമാരൻ ഭാവതുലി” എന്ന തലക്കുട്ടിയുള്ള കവിത വാസ്തവത്തിൽ “ഭാരതചക്രവർത്തിയുടെ ഭാവതുലി”യെയാണ് പ്രഖ്യാപിക്കുന്നത്.

“തെല്ലഴിഞ്ഞുള്ള കാർക്കുന്താലാ, വാർകുന്താ—

ചില്ലിയോ, ചില്ലൊളിപ്പു—കവിളോ,

ഏതതു നോക്കേണമെന്നു” തീർച്ചയില്ലാത്ത ഒരു

പെൺകുട്ടിയെ കയ്യിൽ കിട്ടിയിട്ടും

“ഭദ്രേ, ഭവതിഷ്ട സമ്മതംതാനല്ലി
ഭക്തനാമെന്നുടെ ദേവിപദം?”

എന്നു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു മാത്രമാണ് ഹൃദയമുണ്ട് ചെയ്യുന്നത്.
അവർ പ്രതിവേദിച്ചപ്പോൾ “ഇസ്സാധിനയങ്ങിനെയിങ്ങ
വന്നതതിനാലായി ചോദ്യം. സേവകൻ വാസ്തവമല്ലാ
മുറപ്പിച്ചപ്പോൾ ഇടിവാൾപാലാത്ത നോട്ടംനോക്കി ആ
നിതന്നിപ്പോൾ പാഴായിപ്പോയി.

“അങ്ങി, വന്നെ-യിൽ പ്രഭാതദ്രോഹിയെ-
കാരാഗ്രഹത്തിലടച്ചിട്ടേട്ടെ

അവിടത്തെ വേദവസാനിയ്ക്കുന്നില്ല.

“മാപ്പിളകൾ പെട്ടെന്ന് തൊറു മറന്നു നി
മാപ്പിള ഹൃദയം നിന്നുകിയാലും.”

നിഗ്രഹാസഗ്രാഹാസകാലിനുള്ള മുഗ്ധസമുദായം നിസ്സഹായ
യായ ആ പെൺകുട്ടിയുടെ മുമ്പിൽ ക്ഷമയാചനം ചെയ്യ
ന്നു. ഒടുവിൽ ഉയ്യാനോടൊപ്പം നാമും ചോദിച്ചുപോകും.

“അനുമതപ്രദമുണ്ടോ മുഹമ്മദേ-
മന്നേർമണിമരയെ പണ്ടുപണ്ടേ?”

ഉരയിയ വാളാൽ നമ്പിയെ വെട്ടിക്കൊണ്ട് പോയി ഇസ്ലാമി
ന്റെ വീരസ്വഭാവമായി തിരിച്ചുവന്ന ഉമർഖത്താബിന്റെ
കഥ വള്ളത്തോൾ നാടകീയമായവതരിപ്പിയ്ക്കുകയാണ്. അല്ല

നേരം നമ്മുടെ ചിന്ത ചിന്തകാവച്ചു 1300 വർഷങ്ങൾക്കപ്പുറമുള്ള അറേബ്യൻ മരുഭൂമിയിലെത്തി, ഹൃദയസ്पर्ശിയായ ആ കഥ നാം നേരിൽ കാണുകയാണെന്നു തോന്നും. ആരെയാണ് നീ ഡെംഗത്തിനിരയാക്കാൻ പോകുന്നതെന്ന് ഉമറീനോടു ചോദിച്ചുകൊണ്ടു കവി നബിയെ നമുക്കരിയ്ക്കുന്നു.

അഹർമ്മുഖപ്പൊൻകരിർപാലെ പോന്നവൻ
മുഹമ്മദുപ്പേരിനിതാ, നമശ്ശുതാ!

നബി ചെയ്ത തെറ്റൊന്നാണെന്നു കവിക്ക് മനസ്സിലാകുന്നില്ല. അദ്ദേഹം ചോദിക്കുന്നു.

അതല്ല തെറ്റൊന്നു നബിയ്ക്കു: ജിഹ്വാ-
മൃതം മൃതർക്കായിഹ കൊണ്ടുവന്നതോ?
മതസ്ഥിതൻ നീന്നൊടു സത്യമൃത്തിതൻ
സ്വതന്ത്രസന്ദേശമുച്ചിടുന്നതോ?

കവി പിന്നെയും തുടരുന്നു.

‘ഒഴുക്കിടൊല്ലാ സമസ്പഷ്ടരക്തം’-
ന്നഴുക്കും മാറതൊചെയ്തവന്റെ തൻ
കഴുത്തിൽനിന്നാകണമോ, സുവിദ്യം
മുഴുത്ത നിൻവാളിനു കൈമാർപ്പണം!

തന്റെ സഹോദരിയും ഭർത്താവും ഇപ്പോൾ മരണം വിശ്വസിച്ചു വെന്നറിഞ്ഞത് അവരെ ആകുലിപ്പിച്ചുവെന്നാണ് ഉമർ ആദ്യമായി പോകുന്നത്. അയാൾ വാളോങ്ങിയപ്പോൾ

“വരൻ ഭയപ്പെട്ടു പകച്ചു നില്ക്കവേ,
പുസ്തകം ഹാത്തിൽ പുണ്യശീലയാൾ
ഭരൻപെഴും പുഞ്ചിരിയായ പൂവനാൽ
പുഃസ്ഥനാം കൃത്യവിനർച്ച നല്കിനാൾ.”

അവർ ഭർത്താവിനെ രക്ഷിക്കാൻ ശ്രമിച്ചപ്പോൾ പരിക്കുപറ്റി. പക്ഷെ ഹാത്തിൽ പതറിയില്ല. അവർ പറഞ്ഞു:

“പ്രാണൻപോരാലുമിസ്സാംമതമിതു വെടിയാ
ഞങ്ങളെന്നാൾ മണിപ്പൊൻ-
വീണയ്ക്കൊക്കും സ്വരത്തോടവൾ; സാദനതാ
മറെറാൾക്കായ് ചുമഞ്ഞു:

അതാണ് ജാതകം തിരുത്തൽ.

മദീനയ്ക്കു പോകുന്ന നബി ഒരു മരച്ചവട്ടിൽ വിശ്രമിക്കുന്നു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ സമീപിക്കുന്ന ഒരു ഏഴുനെ കവി വിലക്കുന്നു.

അരുത, ഏതീടൊക്കെയും ഏഴു; നീയേ-
തിരുവക്കുഴിയിൽനിന്നൊഴുനോറ വന്നു;
നരകാർഹൻ നീ; യിഗ്നുജസന്നിധിയോ,
മരുഭൂമിയോലും മഹനിയസ്ഥിതം;
അകന്നൊഴിഞ്ഞു പോക; ഏക്കുനീർ നീ; യി-
ബ്ബിഗ്നുജസന്നിധിയോ, പകിട്ടുരുദ്ധതി. നിറ-
മുറഹുകാരം നീ; യിഗ്നുജ, ശാന്തിഗുണ-
അറകപടം നീ; യിഗ്നുജ, സാക്ഷാൽസ്സത്യം:

അവൻ നബിയുടെ വാഗ്ദാനം കയ്യുലാക്കി. അവന്നെന്താണുവേണ്ടതു്?

മഹമ്മതിന്റെ തൃക്കുഴൽ വെട്ടണം—

മഹാമതത്തിന്റെ മുരടുകൾക്കും:

ഈ വാളിൽനിന്നു നിന്നെ ആർ രക്ഷിക്കുമെന്നു നബിയോ
ടവൻ ചോദിക്കുന്നു.

അതിസ്തിശ്ശഭകുതിരസമോഴ്ക്കി നി—

പ്പതിച്ചിത് 'ല്ലാഹ്'ന്നോ മ പെരുപടം.

ഇത്തരം ചെറുചെറു സംഭവകഥകൾ തന്റെ കവിതയ്ക്കു
നിൽ ചാലിച്ചു കേരളീയരെക്കൊണ്ടു സേവിപ്പിച്ചു കയാണ്
പരമതവിഭോധനമാകുന്ന മഹാഭാരതത്തിന്നു വള്ളുത്താളി
ന്റെ ചികിത്സ.

ആ കവിതകളൊക്കെ തേടിപ്പിടിച്ചുവെച്ചു സമാഹാര
മാക്കി കൈരളിയ്ക്കു കാഴ്ചവെച്ചാൻ വള്ളുത്താൾ ഗുണമാല
യം മുന്നോട്ടു വന്നതു സന്തോഷകരവും സന്ദർഭോചിതവുമാ
യിട്ടുണ്ട്. അവയ്ക്കു്റെ വിജയാശംസകൾ.

തിരുവനന്തപുരം

സി. എച്ച്. മഹമ്മദുകായ

“അല്ലാഹി”

(അന്നനട)

കഴൽപ്പുവട്ടിലി,ത്തിരിനയാൻ തൊട്ടാൽ
മുഴക്കപ്പെട്ടുള്ളിപ്പൊമരിമണൽപ്പാറം;
തലയ്ക്കു മീതെയും, കമിഴ്ന്നനിന്ന തീ-
യൊളിടവയിൽ തൂക്കം നഭോനൊരുപ്പോളം;
അരയിൽത്തൂക്കിയൊരുടവാളാകുന്ന
പരിജനത്തൊടൊത്തൊരുനാളിൽ മൂന്നും,
മനോജ്ഞവും പുണ്യായതനവുവായ
‘മദീനാ’യ്ക്കു പോകും മുഹമ്മദനബി—

1. മുഹമ്മദനബി ഒരിയ്ക്കൽ മക്കക്കൂട്ടത്തിൽ മദീനായ്ക്കു പോകുകയോ വഴിയ്ക്കുമ്പോൾ നടന്ന ഒരു സംഭവത്തെപ്പറ്റി: നഭോനൊരുപ്പോളം=ആകാശമാകുന്ന തിരക്കും. അതിൽ....പാറികനം—ഒരു വാൾ മാത്രമല്ലാതെ, സഹായത്തിനു വേറെ ആയുധങ്ങളായിരുന്നില്ല. പുണ്യായതനം=പുണ്യസ്ഥലം. ചിരപ്രവൃദ്ധം=പ്രായം

ചിരപ്രവൃദ്ധമാം തമസ്സുകാരവാൻ
 ധരയിലെയ്ക്കീശൻ നിയോഗിച്ച സൂര്യൻ—
 ദിവീ നിർത്തപ്പെട്ട പുരാണസൂര്യനാൽ
 വിവിക്തമാം പഥി തവിച്ഛിജ്ഞപ്പെട്ടു. 1

പകലിനായസ്സു പകുതി ചെന്നപ്പോൾ,
 പ്രകടമായി തൽപ്രശാപത്തെവദി;—
 എരിതീയിലിട്ടു പഴുപ്പിച്ചുവെച്ചൊ—
 രിരിന്മുഗോളഭമാ, വിവിഞ്ചാണധമിച്ഛാൾ! 2

പരമേശ്വരനതിത്തഴമ്പു പൊങ്ങിയ
 വിരിനെററിയിന്മേൽ വിയപ്പുമുത്തുമായ്
 ഒരു പാദപത്തേറ്റുരണം പ്രാപിച്ചാ—
 ന,യതണൽ തപ്തകർതകമിച്ഛാമ്പൻ!

താളായി പെരുത്തുവന്ന. തമസ്സു=തേജോനാഭം; ഇരുട്ടെന്നും. ദിവീ=
 ആകാശത്തു്. വിവിക്തം=വിജനം. നബിയെ രാജാക്കന്മാരും
 മറ്റും ശ്രോമിച്ചിരുന്നതു് ഇതിൽനിന്നു ധ്വനിയുണ്ടു.

2. പകലി...പ്പോൾ=ഉച്ചയായപ്പോൾ; യൗവനം വ
 നപ്പോൾ. പ്രകടമായി=വെളിപ്പെട്ടു. തൽ...വം=അതിന്റെ
 (പകലിന്റെ) പ്രകാശത്തിന്റെ (വെയിലിന്റെ എന്നും) ശക്തി.
 വിരിഞ്ചാണധം=ബ്രഹ്മാണധം.

3. പര...തി=ദൈവത്തെ നമസ്സരീയ്ക്കൽ. ഉരു=വലിയ.
 തപ്തം=മുഖമുള്ളവർ, ചൂടുള്ളവർ എന്നും.

ഗുണമാനത്തരു വിരിച്ചിട്ടിരുന്നു
തന്നലാകം ശ്യാമപ്പുരവതാനിയെ;
അതിന്നങ്ങിങ്ങി, ലപ്പുഴതിങ്കലൂടെ
പതിയ്ക്കുമാതപം കനകപ്പള്ളിയായ്!

3

വരദ്രുമത്തിന്റെയുപധാരം കൈക്കൊ-
ണ്ടുറയിട്ട് കൈവാളതിന് കൊമ്പിൽത്തുകി,
മലന്റങ്ങു കിടന്നുളളിനാൻ നബി;-
യലസമായ് സ്വയമുത്തരു ലോചനം;
ഇരുവശങ്ങളിൽക്കഴങ്ങുവീണു, പൊൻ-
പരിപലം പോലെ നിന്ദുരുണ്ടു കൈകളും.
വെയിൽനിലം വിട്ടു തണൽ പുകുട്ടേഹം
ലയിച്ചിട്ടു സുഖസുഷുപ്തിയിൽ ക്രമാൽ—
അതേ, സാധാരണഗുരുപരഞ്ഞപ്പിന്നിട്ടു
ചിദേകാനന്ദത്തിൽ നിചീനനായ് മുനി!

4

പെരുമുടാലന്തുകളുനാദാമൃതം
വരണ്ടുവാറിയ ഗുഹനാളത്തൊട്ടും

4. വരദ്രുമം=ഉത്തമവൃക്ഷം. പരിപലം=ഉലയ്ക്ക. സംസാര
ഭംബംവിട്ടു ബ്രഹ്മാനന്ദത്തിൽ ലയിക്കുന്നതും, വെയിൽനിലം
പിന്നിട്ടു തണലിൽക്കിടന്നാണെന്നതും മരുപോലെയാണെന്നു പറ
യുന്നു.

5. അന്തഃ... .. തം=അകത്തെ മനോഹരശബ്ദമാകുന്ന

മരക്കാമ്പുകളിലിലകളാലുടൽ
 മറച്ചു മേയിന ചില പറവകൾ
 തളൻ കൺകൊണ്ടെത്തിരുമുഖത്തിലെ-
 കളിർമാധുര്യത്തെ നകരകയായി!

5

തിരുവടിയ്ക്കിഴു സുവിശ്രമഭംഗം
 വരുത്തുവാണൊരാളതാ, പഞ്ഞത്തുനന്ത—
 അരുത, ടുത്തിടായ്ക്കേ ദൃഷ്ടി; നീയേ-
 തിരുടക്കഴിയിൽനിന്നെഴുന്നോറുവന്നു!
 നരകാഹ്ലം നീ;-യിഗ്ഗുരുസന്നിധിയിലാ,
 മരുഭൂവായലും മഹനീയസപ്തം!
 അകന്നൊഴിഞ്ഞു പോക:-ഴുക്കനീർ നീ;-യി-
 ബ്ദഗവയ്ക്കുത്തിടയാ, പരിശുദ്ധതീർത്ഥം—
 ദേഹംകാരം നീ;-യിടതാ, ശാന്തിഗുണം—
 അറകപടം നീ;-യിടതാ, സാക്ഷാൽസ്തുതം!

6

ജയിച്ചുപോയ് താനെന്നൊരു ഭാവം മുഖ-
 ത്തിയന്ന ചെന്നടുത്തു, വിശ്വാസിയവൻ—
 ചരാചരശരണിച്ചതി കാണുന്നില്ല!—
 മരക്കാമ്പത്തു നിന്നെടുത്താനക്ഖഡ്ഗം.

അമൃതം. ഗളനാളം=ഘൃതം. ആ മരത്തിന്നേല്പുണ്ടായിരുന്ന പറവകൾ നമ്പിയുടെ മുഖത്തേക്കു് ഉറുന്നോക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു.

6. സുവിശ്രമഭംഗം=വിശ്രമത്തിനുള്ള ഉടവ്. മഹനീയം=പുഷ്പം.

അസി കൈക്കലാക്കിയതു മറെറാന്നിന-

ല്പ:-വന് തന്മനോരഥം നീവോൻ

മുഹമ്മദിന്റെ തുകഴുതു വെട്ടണം—

മഹാമതത്തിന്റെ മുരടുകണം!

അഹാ വൈപരീത്യം: കൊലപാതകികൾ-

കഭയസ്ഥാനങ്ങൾ സുലഭം ലോകത്തിൽ;

പൊരുൾ കാട്ടി നമ്മെസ്സജീവിതരാക്കും

ഗുരുവാനാക്കോ, പൊരുതിയില്ലെങ്കിലും!

7

നബിയുടനണവനെ വീക്ഷിച്ചാൻ

നരംപ്രസന്നത തിരണ്ട തുകണ്ണാൽ;

തല കൊച്ചാൻ വന്ന രിപുവവിടെയ്ക്കു,

പല നാളാൽ കാണും പ്രിയവയസ്യനോ!

ചിരിയുകൊണ്ടുവൻ ചെങ്കുത്താന്റെ വായ്കൊ-

ണ്ടൊരു ചോദ്യം ചെയ്താൻ; 'എങ്ങോ മഹമ്മദേ,

ഇതാ, നിൻവാൾതാൻ നിൻനിണം കടിയ്ക്കായ്";

ഇതിൽനിന്നു നിന്നെയെവൻ സംരക്ഷിയ്ക്കും?'

പ്രജകൾതൻകരം പൊരുത്തരുളുവാൻ

ത്രിജഗതീപിതാവൊടു പലപ്പോഴും

7. അവിശ്വാസി=മുഹമ്മദിന്റെ മതത്തിൽ വിശ്വാസമില്ലാത്തവൻ. അസി=വാൾ.

8. നിബിഡശ്ശേരം=നിറഞ്ഞ സ്തംഭം. കരളൻ=ഭയങ്കരൻ. നല്ലതിയ്ക്കു=പറയുക. നന്നെ അർത്ഥം=നന്നെ.

നിബിഡപ്രേമത്താലപേക്ഷിച്ചുപോന്ന
 നബിത്തിരുനാവിൻ തലയ്ക്കു തൂണിന്നപ്പോൾ,
 ഗുരുവധക്രിയയ്ക്കുഴറിനില്ക്കുമെ-
 ക്കൊളന്നും കൈവാൾ വഴുതിപ്പോവേണം
 അതിസ്സിലാഭക്തിരസമൊഴുകി നി-
 ഷ്ഠിച്ചിതില്ലാഹ്'ന്നൊരു ചെറുപദം!

8

നവോദ്യത്തിന്നു അല്ലാഹ് (ദൈവം) എന്നു മറുപടി പറയു
 മ്പോൾ നബിയുടെ മുഖത്തു സ്തുതിച്ച ഭക്തിരസത്തിന്റെ ഒഴുക്ക്
 കൊലയാളിയുടെ കയ്യിലുള്ള വാളിനെ വഴുതി വീശിച്ചുകളഞ്ഞു.

ഒരു സന്ധ്യപ്രണാമം

കോരിക്കൂട്ടിയ പാട് കരിയ്ക്കിടയിലെ-
ത്തീക്കുട്ടയോ, പായലാൽ-
പ്പരിച്ചുള്ള ചളിക്കുളത്തിലുളവാം
പൊന്താമരപ്പൊഴിമാ,
മാരിക്കാറണി മുഴുമിനുകലയോ
പോലേ, മനോജ്ഞാംഗിയാ-
ളാലി, കാഞ്ഞൊരിങ്ങു കൊച്ചുപുരത്തൻ
കോലായിൽ നില്ക്കുന്നവൻ? 1

1. പുരിച്ച=നിറഞ്ഞ. ഇതിലെ മാലോപമകൊണ്ട് അ
വളരെ അതാതുഗുണങ്ങൾ വ്യഞ്ജിക്കുന്നതു നോക്കുക. ഈ കൃതി
യിൽ 3, 6, 8, 10, 11 എന്നീ പദ്യങ്ങളിൽ നിസ്സാര
(നമസ്സാര)വിധിയെ ക്രമേണിൽ വിവരിയ്ക്കുന്നു.

എങ്ങോജ്ജ്ഞ തെളിഞ്ഞ വിഗ്രഹമിതി?—

പ്രാവചുപ്പടും മാടമൊ—

ന്നെങ്ങോ? ഹാ, വിധി വല്ല ചേർക്കിയില്ല;

പൂർണ്ണ രത്നങ്ങളെ;

ഇങ്ങോട്ടാസ്ഥയൊടെത്തിനോക്കിട്ടവതു—

ബന്തിപ്പു മീറസ്സരൽ—

ത്തെങ്ങോലപ്പഴുതിങ്കലൂടെ, മറയാൻ

പോകുന്ന മാത്താബധനം!

2.

അല്ലാല്ലസ്സരിതായരത്തളിരുമായ്—

പ്രാശ്നസ്ഥലം രണ്ടിലും

പൊല്ലാലോരഹമാലയോടു ശരിയാം

കൈ തൂക്കിയിട്ടാദരാൽ,

2. സ്വരൽ=ഇളകുന്നു. സൂര്യന്റെ കിരണങ്ങൾ കററത്താ
ടുന്ന തെങ്ങോലപ്പഴുതിലൂടെ അവളുടെ രേൽ തട്ടിയിരുന്നു. മറ
യാൻപോകുന്ന മാത്താബധൻ (സൂര്യൻ)—മരണമടുത്ത ഒരാൾ
എന്നു വൃഞ്ചിപ്പോന്നു. വൃദ്ധനായ ഒരാൾക്കുകൂടി ഇങ്ങിനെ ഇ
ങ്ങോട്ടെത്തിനോക്കുവാൻ ആനുകൂല്യം തോന്നിത്തന്നതാണ് അവളു
ടെ സൗന്ദര്യം.

3. അല്ലളിർ—(വേദം പൊല്ലാബോധം) ഒട്ടൊട്ടിളകുന്ന
തളിർച്ചയുണ്ട്. പൊല്ലാലോരഹം=പൊതാമര. നല്ലം=നന്ന. മരുൾ
=കോണം=പടിഞ്ഞാറുവടക്കുകോണം. ഗുജായതാമുപാംഗി=

നല്ലാളം മുഖപന്ദിതനെ മരുത്-
 കോണിന്ന നേക്കാകിയും
 നില്പാണിയൊരു ജോനകത്തരുണിയാ-
 ഭൂജപായതോല്പാഘിയായ്.

3

സാമത്വം പെരുക്കുന്ന നാഗരികമാ-
 രെപ്പേരുമിപ്പൊളുണി-
 പ്പുമച്ചിൽപ്പതുമാടിമേപ്പുതിനുഴ-
 റോടേ ശ്രമം ചെയ്തൊരും.
 ഗ്രാമപ്പെണ്ണിവളോ, തപസ്വിനിയുപാ-
 സിയ്ക്കുന്ന നിഷ്കന്ധയായ്
 ശ്രീമദപിശുവേളതൻ ജനനിയെ,-
 സ്തപ്തജ്വലം സന്ധ്യയെ!

4

പൈന്തിങ്കുറുത്തളിനെററി ചൊറു മറയും-
 മാറായി, നീലാഞ്ജന-
 ചൂന്തിൻമേലണിവേണിതൻ തലയിലി-
 ടിട്ടുള്ള ശുഭാംബരം,

ഈവം (രണ്ടിലൊത്തും) ആരതം (നിങ്ങളും) ആയ ഉര
 ല്പാശ്വരം (അതായത്) മൽ പട്ടുള്ള ശാസ്ത്രം (അതായത്) അറക്കുകയവരം.

1. നാഗരികമർ=പരിഷ്കൃതമല്ലായ നഗരസ്രീകര.
 തപസ്വിനി=സന്ധ്യ തപസ്വനി എന്നും ഉപാസിക്കും=സേവി
 യ്ക്കുക. നിഷ്കന്ധ=നിഷ്കല സപ്തജ്വലം=പൂജിക്കപ്പെടേണ്ടവരം.

കാന്തിപ്പെട്ട നിതംബമണ്ഡലമണൽ-

ത്തിട്ടികലുടേ മന-

ശ്ശാന്തിപ്പാൽപ്പഴുപോലെ മന്ദമൊഴുകി-

ച്ചുംബിപ്പു കാൽപ്പുവിനെ-

5

പൂവൽക്കയ്യകൾ മുൻവശത്തു രശനാ-

സ്ഥാനത്തിലുപ്പിച്ചിതാ,

ദേവൻതൻ കഴൽ മെലിയാൽ മുകരുവാൻ

കമ്പിട്ട നില്പാകയാൽ

താവൽക്കയ്യകുസംഗ്രതസ്തനഭം-

വ്യാനമുകിളാംഗിരൻ

തുവകുതം ഫ ഫ, തന്നെങ്ങിഞ്ഞ നളിനം

പോലേ വിളങ്ങുന്നിടത.

6

5. നിലാ ചേനി = കറുത്ത അഞ്ചു നൂറായിന്റെ ചേ
 ചുള്ള തലമുടിതോടുകൂടിയവൾ. ശുഭ്രാംബര = ചെളിത്തവസ്ത്രം.
 അടിവര തുങ്ങിക്കിടക്കുന്ന ഒരു ചെളിത്തവസ്ത്രം, വെറുവി ചെളി മറ
 യുംകൂടി തലയിലിട്ടിട്ടുണ്ടായിരുന്നു; അതിനെ കാഴ്ചയിലെ ശാന്തത
 യാകുന്ന പാൽപ്പഴുതാണെന്നുൾപ്പെക്ഷിക്കുന്നു

6. രശനാസ്ഥാനം = അരത്താങ്ങിന്റെ സ്ഥാനം. അരക്കെ
 ട്. അപ്പിച്ചി = ചെപ്പി. ദേവൻ = ശുഭശൈവൻ ചെളിത്തവസ്ത്രം
 ഗാംഗി = ചെളി ചെളിത്തവസ്ത്രം ചെളിത്തവസ്ത്രം
 ഭാരതത്തിൽ കാണുന്നതും മനോഹരമായ ഒരു ചെളിത്തവസ്ത്രം ഉടിയ
 വരും .

ഞവധൃത്യം തെരിയാതെഴും പ്രളവധു-
 വർണ്ണഭം വക്ത്രപ്രഭം-
 മാധുര്യത്തിനു മാലയാദിതിലകം
 നെറിയെ നീർമീയ്ക്കവേ,
 സാധുസ്മിയിവരും സമ്പദ്തൻ പദരജ-
 ണ്ണേലുണ തുണന്നിയാൽ:
 സാധു ഭൂമിമണിഭംഭംഭം കടില-
 നീട്ടുനൂണുക്കടലിൽ!

7

സോമഗ്രിമിമി കാൽകാലം നിത-
 വ്യാസം തൊടുംമാറിത-
 നോക്കൽച്ചെപ്പാളി മുട്ടകൾക്കു പവിഴ-
 കൈകൊണ്ടുപ്പിടിതാ,
 ആമജ്ജിപ്പു നിമിളിതാക്ഷിയുഗയായ്-
 മൃഗാനാമൃതത്തിൽസ്സുഖം;
 തുച്ഛപ്പെട്ടാരു താപസാവസഥമായ്
 ഭാരന്നിതപ്പാഴ്ക്കടൽ!

8

7. സീമപ്രതിൻ നെററി നിലത്തു ഭട്ടിയുന്നതിനെ വ
 ണ്ണിയ്ക്കുന്നു: ഞവധൃത്യം=ഭാരിതൃഭംഭം. മാലയാദിതിലകം=പാ
 ണം മുതലായവയെക്കൊള്ളു പൊതു്. സാധുസ്മി=നല്ല സ്മി (കാന്തി,
 സമ്പത്തു)യെക്കുറിയായ്. മൃഗാനാമൃതം=മൃഗരംഗുണങ്ങൾ—
 ഇത്യാദി.

8. സോമം=വേദൻ. ആമജ്ജിപ്പു=മുട്ടകൾ. നിമിളി
 താക്ഷിയുഗം=സ്നേഹം. ഭാരന്നിതം=താപസാവസഥം=ആശ്രമ
 ഗൃഹം.

പോയാലും പൊടിയിൽക്കളിപ്പുതിന്നുതാൻ;

നീന്നമ്മതൻ മേനിയിൽ-

ചുായാനും മറിയാനുമിത്തിരി കഴി-

ഞ്ഞിട്ടാമിളംപൈതലേ:

നീയാകും നീധിയെക്കൊടുത്ത പരമോ-

ഭാരന്റെ പാദാരുണ-

പുയാപാതുരി നേർക്കു കാണാതെ ലയം

പ്രാപിച്ചിരിപ്പാണിവര!

9

നേരിട്ടങ്ങയെ നോക്കിനിന്നു കുശലം

പ്രാത്ഥിച്ചുകൊണ്ടിട്ടമി-

ട്ടാരിദ്യാതുരതൻ മലൻ മലർപോ-

ലുളളോരു പാണിഭയം

പൂരിയുന്നതിനെത്ര വേണമമിതാ-

കാശത്തു തങ്കദ്രവം

കോരിത്തുകുമാരനേ തവ കൃപാ-

സ്ഥത്തുതൻ തുള്ളികൾ?

10

9. ഈ തക്കത്തിൽ അവിളയുടെ ചെറുപൈതൽ കളിനി
ത്തി അമ്മയുടെ അരികത്തെക്കൂടി ഓടിവരുന്നതു കണ്ടു പറയുന്നു:
പാദം....തുരി=കാലിന്റെ ചുകന്ന കാമ്പിയുടെ ചാതുര്യം. അ
ത്തിച്ചുകുപ്പിനെ ഈശ്വരന്റെ കാലുകൾക്കുള്ള ചുകന്ന പ്രയോധി
അധ്യവസായംചെയ്യുന്നു.

10. അമിതാകാശം=അളവില്ലാത്ത വിസ്തൃതമായ ആകാ
ശം. അജാതമജ=അജന്റെ (ബ്രഹ്മാവിന്റെ) ആത്മജ (പുത്രി)-
സന്ധ്യ. സന്ധ്യയുടെ ബ്രഹ്മപുത്രിത്വം പുരാണപ്രസിദ്ധം.

ഈ മാഹാമുദ്രകു, ദന്തകിരണ-
 സ്പർശാൽ ക്ഷണം ചൊഞ്ചൊടി-
 ശ്രീമാദുപടിചെയ്തിടും നിദ്രാമാം
 മന്ത്രാക്ഷരോച്ചാരണം,
 പ്രേമാർദ്രസ്സുകഗീതിപോലെ, തിരുവ-
 ള്ളാ'വിന്റെ കർണ്ണങ്ങളിൽ-
 പൂമായപീശകലങ്ങളെ പ്രതിപദം
 തുകുന്നതണ്ടാം ദൃശം!

11

ഏതാനും പൊരുതിട്ടു കിട്ടുകിവിതിൽ -
 സ്സംതുപ്പിയുടക്കൊണ്ടിടും
 നീ താനിങ്ങൊരു ചക്ഷുഃപാദം; വളിഞ്ഞു-
 ള്ളാ'വിന്റെ കർണ്ണങ്ങളിൽ തേ?

കുടുംബാനിധിയായ അവിടന്നു തെല്ലൊന്നു കനിഞ്ഞാൽ മതിയല്ലോ, ഉപര തുപ്പിപ്പെടുവാൻ. അന്തിച്ചു കപ്പിനെ തകറ്റുവമായി അധുപസായം ചെയ്തിരിയ്ക്കുന്നു.

11. ദന്തകിരണസ്പർശം=പല്ലുകളുടെ രശ്മികൾ തട്ടിയതു കൊണ്ട്. ക്ഷണം=തുടനിയറന്നു. നിദ്രാ=പതുക്കെയുള്ള. പ്രേമാർദ്രസ്സുകഗീതി=പ്രേമത്തിന്റെ (ഭക്തിയുടെ) ആർദ്രവും (നന്ദത്തരം) സ്പഷ്ടവുമായ പാട്ട്. പൂമായപീശകലങ്ങൾ=പൂത്തേനിൽ തുള്ളികൾ, പ്രതിപദം=അടിക്കടി.

12. ആ സ്രിയോടു പറയുന്നു: അവൾ (ചക്ഷുഃ) ഇന്നങ്ങി-
 ലെങ്കിൽ - സമ്പത്തുണ്ടായില്ലെങ്കിൽ എന്നർത്ഥം. ഏതാനും
 ഉടക്കൊണ്ടിടുന്നവർക്കിതിനാണ്, സമ്പത്തു? മാതാ

മാതാവിന്നഭിമാനമേ. ഭവതിതൻ

കൂലിപ്പണിക്കാരനാം

നേതാവും സ്പഷ്ടമായി ജീവിതനഷ്ടം,

ഭാവൽകസദൃശ്ശതിയാൽ.

18

ധ്യാനം നിർത്തി വിശാലനീലനയനം

പ്രഭം തുണച്ചൊഴി

യ്ക്കൊന്നുവേൽപുകാംഗിതന്റെ കടലിൻ

മീതേ, നഭോവീഥിയിൽ,

ദീനതാണപരായണം ത്രിജഗതി

നാഥന്റെ തൂക്കയുതാ,

ആനം വാരിവിതച്ചിടുന്നു, വളരെ

സ്നേഹവർണ്ണനാണുണ്ടാള!

19

വ്—ഭാരതഭൂമി. അഭിമാനം=അഭിമാനം നല്ല നവരം. നേതാ
വ്=ഭേതാവ്. ഭാവൽകസദൃശ്ശതി=നിന്റെ നല്ല പ്രവൃത്തി.

13. ആന....ംഗി=ആനനുംകൊണ്ടു ദേഹം കൊരമയിൽ
കൊണ്ടുവരും. ദീനതാണപരായണം=ദീനനായും (ദരിദ്രനായും,
ഘടിതനായും എന്നും) രക്ഷിക്കുന്നതിൽ കരുണയിരിക്കുന്നു. ത്രി
ജഗതി=മുപ്പാൾ. സൗഖ്യം (സുഖംകൊണ്ടുപോകിയ) നാ
ണുണ്ടാം. ഇതരപരൻ ആ ഭക്തിയിൽ പ്രസാദിച്ചതായി (സന്തോ
ഷിച്ചതായി) സങ്കല്പിക്കുന്നു.

“ഭാരതസ്രീകൾതൻ ഭാവശുദ്ധി”

(മഞ്ജരി)

I

1. “തച്ചുനല്ല ഞാൻ; തെമ്മാടിയല്ല ഞാൻ;
മുഷ്ടാനല്ല ഞാൻ മുഷ്ടശീലേ;
മേവീരൻ ഭാസ്യം കൊതിയ്ക്കുമൊരുത്തൻ ഞാൻ;
ഇത വീടിവിടേയ്ക്കു ഭാസഗ്രഹം!
ഭാരതൻറയല്ലാമമച്ഛനം കൈക്കൊണ്ടു
ഭദ്രാക്ഷീടുകൻ ഭാവിക്കാലം!

1. ഈ യുദ്ധകാവ്യത്തിന്റെ യദൃച്ഛയാ ഒരു ഹിന്ദുസ്രീയിൽ അറിവില്ലാത്ത മനുഷ്യനായിത്തീർന്നു. “ഉറപ്പാക്കിപ്പോകുന്നതായ ഉണ്ണാൻ ഖാൻ, ചെറുതെന്ന്” എന്ന ഭാവത്തിന്റെ ഇഷ്ടം സാധിച്ചിട്ടുകൊടുത്തു മേൽ ഭാഗവതത്തിൽ. ഒരു ദിവസം അവളെ ചതിച്ചുനിൽക്കുന്നതന്റെ ദൈവസ്വഭാവത്തെപ്പറ്റിയതിന്നുശേഷം, സംഭ്രാന്തയായ അവളെ ആശ്വസിപ്പിച്ചു. “നോക്കൂ: മുഷ്ടാൻ=കൃത്യം. കക്കാനല്ല, ഭാഷ്യം=പുഷ്പം. നല്ല, ഭ്രമിപ്പാനല്ല ഞാൻ ഭവതിയെ ഇങ്ങോട്ടെത്തിച്ചത്; പൂജിപ്പാനാണ്. ഭദ്ര=മംഗളം.

2. ആനീലസുസ്സീദ്ധപക്ഷ്മനിബിഡമാ -
 മീ നീളമേറിയ ലോചനത്താൽ
 പെണ്മാൻ കണക്കെപ്പകച്ചിങ്ങു നോക്കുവാൻ,
 തന്നുനിൽച്ചെന്നായയല്ല നില്പു.
 സാമാന്യപുരുഷനല്ല ഭൂജിജ്ഞുണ്ടു
 ഭാമിനി, ദിവ്യമാം തപസ്സനുഭൂതം;
 ഇപ്പീയുഷത്തെസ്സൽപാത്രത്തിലാക്കാനാ -
 ണത്തുതദർശനേ, മൽപ്രാരംഭം.
 നമ്മുടെ സമുദ്രാ പൊന്തിരുമനിയായ് -
 സ്സമ്മേളിപ്പീയുഷവാൻവേണ്ടിയതേ,
 ക്ഷേത്രത്തിൽനിന്നു തിരിച്ചുപോം ദേവിയെ -
 സ്സത്രത്തിൽ ഞാനിങ്ങു കൊണ്ടുപോന്നു.
3. ദേവിതൻ മേനാവെടുപ്പവരിങ്ങോട്ടു,
 നേർവഴി മാറി നടക്കാനായ്, ഞാൻ

2. ഇതു കേട്ടിട്ടും ഉദ്ദേശമറിയാതെ അവൾ പകച്ചുനോക്കുന്നതു കണ്ടു പറയുന്നു. ആനി.....ഡം—കുറച്ചു മിന്നത്തു പക്ഷ്മങ്ങൾ=(ഇമരോമങ്ങൾ) ഇടതിങ്ങിനത്. ഭാമിനി=സുന്ദരി. ഇപ്പീയുഷം=നിന്റെ സൗന്ദര്യമാകുന്ന അമൃതം. സൽപാത്രം=നല്ല പാത്രം (ഉൽകൃഷ്ടനായ അനുഭോക്താവ്) അതുതദർശനംകണ്ടാലാശ്ചര്യമുളവാക്കുന്ന സുന്ദരി. സമുദ്രം=പകുപത്തു. സമ്മേളിപ്പീയുഷം=ചേർക്കുക.

3. മേനാവെടുപ്പവർ വഴി തെറിപ്പോന്നതു ദേവിയെ വഞ്ചിത്തേണമെന്ന ഉദ്ദേശത്താലല്ല; അവരുടെ കണ്ണു മഞ്ഞളിച്ചു പോയതിനാലാണി!

സ്വപർണ്ണനാണുങ്ങൾ ചൊരിഞ്ഞപ്പരിഷ്കരൻ
കണ്ണകൾ മഞ്ഞളിപ്പിച്ചിരുന്നു.

4. പൊങ്ങിപ്പരന്ന മാർത്തിയു നിശ്വാസം
തങ്ങിത്തളന്നുവെന്തിനയ്യോ?
കാലേ സമാഗതമാകിയ ഭാഗ്യത്തിൻ
കാൽ കഴുകിപ്പതു കണ്ണീർകൊണ്ടോ!

5. ജാതി പോമെന്നൊരു ചിന്ത ഭവതിതൻ
വാർതികൾവക്ത്രത്തിൽക്കാറൊക്കെയല്ല;
എന്തെന്നുരാജയന്തഃപുരത്തിലെ
ഹിന്തുസ്രീയെന്നെന്നും ഹിന്തുസ്രീതാൻ;
അപ്പപ്പോൾ തന്നോടുചേരും നദികളെ -
യുപ്പു പിടിപ്പിയ്ക്കില്ലിപ്പിന്നമേ!
അന്യമതദേഹമുണ്ടോ മുഹമ്മദ-
മുന്നാർമണികൾക്കു പണ്ടുപണ്ട ?

4. ഈ കേട്ടപ്പോൾ അവർ തനിയെ ചാരിതുകൾ വരും
നടുത്തോളം നെടുവിപ്പിട്ടു കണ്ടു വിണ്ടും പറയുന്ന: കാലം
തക്കമയായത്. ഭാഗ്യം വരുമ്പോൾ കരയുകയാണോ വേണ്ടത്!

5. അക്കാലത്തു മൊഗൾചക്രവർത്തികളുടെ പത്നിമാരായ
ഹിന്തുസ്രീകൾ തങ്ങളുടെ ധർമ്മപാരങ്ങളെ പരിത്യജിക്കാതെ,
തങ്ങൾ അപ്പോഴും ഹിന്തുസ്രീകളാണെന്നഭിമാനിച്ചിരുന്നു. ആ
ഹിന്തുസ്രീകൾ=(അന്യമതദേഹം ചെയ്യാതിരിക്കുന്നതിൽ) ശ്രദ്ധ
പതിപ്പിക്കുന്നവർ. സാമൂഹ്യജനം=സമുദായവുമുള്ളവർ. സ്വ

ഈ ഹൃദയം ചക്രവർത്തി വിശേഷിച്ചു-
മാഹിതാത്മാവതിസാമ്യനീക്കം;
അജ്ഞാവിനോപ്പമകലുൻ പ്രജകളി-
ലെല്ലാം പുലർത്തുന്ന സ്വസ്വധർമ്മം."

6. എന്നോ കഥിപ്പാൻ മുതിർന്ന സുജീവിതൻ
ചെന്തൊണ്ടിവാഴ്ചർ ചൊറികുടി;
അപ്പോഴെയ്ക്കുവീശസേവകനുസ്താൻചാ-
നല്ല പതുക്കെയായ് കൈതുടന്നാൻ:—

7. "പത്തു നാൾ മുന്പാരു കേളീസഞ്ചാരത്തി-
ലത്തിരുമേനിയ്ക്കു മംജുവക്ത്രം,
ഗ്രാമത്തിൽദ്രേവിതൻമാളികതന്നിലെ-
ത്തുമണിക്കണ്ണാടിജ്ജനലിങ്കൽ

സ്വധർമ്മം തന്നാങ്ങുളുടെ ജനസിദ്ധങ്ങളായ ധർമ്മാചാരങ്ങൾ.

6. അത്ര ധർമ്മിഷ്ഠനായ ചക്രവർത്തി എന്തുകൊണ്ടാണ്
എന്നെച്ചതിച്ചു ചാരിതംഗം ചെല്ലാൻ ഒരുമ്പെട്ടത്? എന്നോ
മറ്റോ ചോദിപ്പാനോവാം ചുമന്നതായിത്. അപ്പോഴെയ്ക്കു—
ദേവി വൈമനസ്യത്തോടെ വല്ലതും കടന്നുപറയുന്നതിനുമുമ്പ്,
അനിയ്ക്കു പറയാനുള്ളതെല്ലാം പറഞ്ഞു വൈമനസ്യം തീർക്കണമെ
ന്നാണ് ഉസ്താൻഖാന്റെ ഉദ്ദേശം. അപ്പോൾ പതുക്കെയായിട്ടു
പറയുന്ന വിഷയമനുസരിച്ചത്രേ.

7. നേൽ.....ശ്രേണിശരൽകലത്തിലെ നേരിയ കം
കൾ. ഉന്മുഖൻ=മുഖമുയർത്തിയവൻ.

കാണുമായവനത്ര, നേർത്ത ശരൽവനം-

ശ്രേണിയിലേണാകുബിംബം പോലേ;
രണ്ടുനാലാവൃത്തി തുകുണ്ഡലപതിച്ചു,ണി-
വണിയിൽപ്പിൻനില്ക്കുമീ ഞാൻ കേൾക്കേ;
'വിമലലത്തോപ്പിലെപ്പൊൻപനിനീർപ്പൊയ'-
നന്മുഖനായരുചെയ്തതാനം!

8. അത്തിമി തൊട്ടാ വിശിഷ്ടാനുഭാവന്റെ-
വിസ്തീർണ്ണഗംഭീരമായ ചിത്തം
ഇക്കൊച്ചമെന്താൽ നിറഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നതായ്,
നൽക്കാഴ്ച കൂടുമെൻ കണ്കഥ കണ്ടു.

9. പോരെയോ ഭാഗ്യമിത,രുമറിയാതെ-
താരസ്സസ്ഥാനത്തു നിന്ന പുഷ്പം,
ഭാരതലക്ഷ്മിയാൾ മുഖവിച്ച തുകുന്ദിൽ-
മേൽതരവാൻല്ലോ തുടങ്ങിപ്പോ!

8. വിശിഷ്ടാനുഭാവൻ=ശ്രേഷ്ഠപുരുഷൻ. വിസ്തീർണ്ണഗംഭീരം=
വിശാലമായ അറിവുള്ളതു. ഇന്നാദികൾക്കു മറ്റുള്ളവർക്കറിയാൻ
കഴിയാത്തതായ വിസ്താരവും ആവുമാളു. 'ചിത്തം...കണ്ടു'-
എപ്പോഴും ഭാവിയെത്തന്നെ ഗ്രഹിച്ചുകൊണ്ടിരിയ്ക്കുന്നതായി
താരസ്സസ്ഥാനത്തെക്കൊണ്ടു ഗ്രഹിച്ചു; ഇതിൽ തെറ്റു പറ്റി-
യിട്ടില്ല.

9. വിവരങ്ങൾ പറഞ്ഞതിന്നു പ്രാലാഭനും ആരംഭിയ്ക്കുന്നു.
ഭാരതലക്ഷ്മിയാൾ (ഇന്ദുസംഗ്രാജ്യശ്രീ)യ്ക്കു പോലും കാമ്യമായതു

10. ഇന്ദിരാതുല്യയാം ദേവിയെ വേട്ടവ-
നിന്നൊരു സമ്പന്നനായിരിയ്ക്കാം;
എന്നാലിതോക്കേണം: മൃതൻമഞ്ഞൊന്നൊരു
കുന്നങ്ങി? പ്രാലേയശൈലമങ്ങോ?
കൊള്ളാംമാ ശ്രേയസ്സിൽസ്സംതുപ്പി നമ്മൾക്കു;
വെള്ളിനിലാവിൽക്കുളിച്ച രാവു
ചെമ്പൊന്നാമാദിത്യരശ്മിയെയാരാഞ്ഞു
മുൻപോട്ടു പോവതു കാണുന്നില്ലേ?
11. നാളെ ജ്ഞിവിടുന്നു ഭാരതാധിപതി!
നാളെ ജ്ഞിയുന്മാനോ മുഖ്യമന്ത്രി!
ഇന്നെന്റെ ദേവിയെക്കേവലസ്രീയായ്ക്ക-
ണ്ടെന്നിറം കെട്ടു മറഞ്ഞ സൂര്യൻ

ക്കയ്യിൽ ചേരുക എന്ന സൗഭാഗ്യാതിശയമാണ് വേരിയ്ക്കു വ
ക്കവാൻ പോകുന്നത്!

10. ഇന്ദിര=ശ്രീദേവി. ഇന്നൊരു....രിയ്ക്കാം—നാളെ ജ്ഞ
ഭരിതനായി എന്നും വരാം; സമ്പന്നനായൊരുവനായ ദേവിയെ
വേട്ടയ്ക്കൊണ്ടുവാം, അയാൾ സമ്പന്നനായൊന്നും സൂചിപ്പിയ്ക്കു
ന്നു. ഈ പ്രാലേയശൈലം? (ഹിമവാൻ) എന്തു പറഞ്ഞതു, സംഭ
വം നടക്കുന്ന ആഗ്രാമഗരത്തിൽനിന്നു നേക്കിയാൽ ഹിമവാനെ
കാണാവുന്നതുകൊണ്ടത്രേ. 'അതായതുകൊണ്ടു തൃപ്പിടപ്പട്ടുകൊള്ളാം'
മെന്നൊന്നെങ്കിൽ: കൊള്ളാം...തില്ലേ? രാവു, വെള്ളി ധാരാളമു
ണ്ടായിരുന്നിട്ടും ചൊൽ തേടി മുന്നോട്ടു പോകുന്നു!

11. വരാൻപോകുന്ന ശ്രേയസ്സുതാനെന്നു. അധിപ
തി=ചക്രവർത്തി. മാതൃമല്ല, ഇതുവഴി മഹാരാജാക്കളുടെ ഉൽക്കണ്

നാളെ ശ്രീഭാരതരാജ്ഞിയായ്ക്കണ്ടിട്ടു
നീളെ നിറകുതിർ വാരിവീശും!

12. മോശമാമീ വീട്ടിലൊട്ടിട വാഴ്ചതിൻ
കൃഷ്ണത്തെപ്പോലെ സഹിയ്ക്കുവേണം.
മാരിനിർത്തുള്ളിയ്ക്കു ചിപ്പിയുറപ്പുകാതെ
മാണ്ണെഴും തുരുത്തായ്ത്തീരുവാനും,
മാന്യരന്താഹ്മാമം മന്നവൻതൻ തിരു-
മാറിലണവാനുമാവതാനോ?"

13. അത്ഥമീതൊക്കെയെന്നുസ്മാനരച്ചതി-
ന്നത്തരമെന്തിന്റെ ചൊല്ലും തനപി?
'ധീരനാം രാജാവേ, സാധുവാം സ്രീയുടെ
ചാരിതും പോക്കൊല്ലേ' എന്നുണർത്തി
ക്ഷോണീശിതാവെ നമിപ്പതുപോലെ, താൻ
വാണ മഞ്ചത്തിൽക്കമിഴ്ന്നു വീണാറെ.

മുണ്ടാകും: നാളെ...ശ്രീ! എന്റെ ദേവി ഇപ്പോഴത്തെ നീല
യിലിരിയ്ക്കുന്നതു സുതന്ത്രവേലും ദൈവകാരണമാണ്! ദേവി ഉൽ-
കൃഷ്ടസ്വന്തരത്തേന്തിയതൽ അവിട്ടനും സന്തോഷിയ്ക്കും! ഒരു
മാത്രിക്കൊണ്ടു വരാനുപേക്ഷുന്ന വൃന്തസം എന്തായിരിയ്ക്കുന്നു!

12. മോണ്ണ് = മോശം. മന്യരന്താഹ്മാമം = മേത്തരം രത്നങ്ങൾ
ചാര്യർക്കുവേണ്ടി.

13. അത്ഥമീ... ..തിന്നു — ഭക്ഷണമെന്നുമാത്രം. ഇ
ങ്ങനെ = ഇവിടെയെപ്പോലെ; എന്തു ചരഞ്ഞിട്ടും ഫലമില്ലെന്നർത്ഥം.
ധീരൻ — ഒരു സാധുസ്രീയുടെ ചാരിതും പോക്കായിരിപ്പാൻ അ
ങ്ങനെയ്ക്കുണ്ടാവും! ക്ഷോണീശിതാവ് = രാജാവ്.

II

1. ക്ലിഷ്ടയാം സാധപിയെക്കണ്ടു സഹിയുക്കോത്തോ
പട്ടണമൊക്കയും കണ്ണടച്ചു:

നിശ്ശബ്ദയായി ക്രമേണ നിശീഥിനി;
വിശ്വപത്തെ വീക്ഷിച്ചു നിന്നാൻ ചന്ദ്രൻ.

2. ആ ഹൃദയമെന്നെ രാജാധിരാജനും
മോഹനോദാരനിശീഥവേഷൻ,

ധൂപമാല്യാദിതൻ തുമണം വീശുന്ന
ദീപോജ്ജ്വലിതമാം പള്ളിമച്ചിൽ.

ചന്ദ്രൻ തികഞ്ഞൊരു ചന്ദ്രനകട്ടിലിൽ,
വെൺതനിപ്പട്ടുകിടയ്ക്കുതന്മേൽ

ഏകാകിയായിത്തീർന്നുവെളിയിനാൻ,
സൈകതത്തിട്ടിൽ ഗുളേന്ദ്രൻ പോലെ.

1. പട്ട.....പ്പട്ടം. പട്ടണത്തിലെ ശോപാഞ്ജലം നന്ദി
ലകളും ജനലകളുമെല്ലാം അടച്ചു; ജനങ്ങളെല്ലാം ഉറങ്ങി. മരാരം
കാണാനാകാത്തതായ് കണ്ണു ചിമ്മി; മറെറാരാരും എന്തു ചെയ്യേ
ണ്ടു എന്നറിയാതെ നിശ്ശബ്ദയായി നിന്നു. വേറെരാൾക്കും ലോക
ത്തിന്റെ വിചിത്രതയെപ്പറ്റി ആലോചിച്ചു നില്ക്കാനി.

2. മോഹ... ..ഷൻ=മോഹവും അനുസ്മരണവും ഉൾക്കൊ
ള്ളിയുള്ളതായ്ക്കു മോഹത്തോടുകൂടിയവൻ: ഏകാകിയാകിയാ
ജ്ഞിമാരോ പരിചാരകന്മാരോ ഇല്ലാതെ, ഒറ്റയ്ക്കു.

3. നിദ്രയ്ക്കുനമതി കിട്ടിക്കഴിഞ്ഞിട്ടി-
 ല്ലത്തിരുനൊറി തലാടിക്കൊടൊവാൻ;
 എന്തോ വിചാരത്തിൽപ്പുഞ്ചാരം ചെയ്തയാം
 ഹന്ത, മഹിശൻറയന്താംഗം.
 കൊട്ടാരം ചിന്തയാൽ ജാഗരം കൊള്ളുന്നതു;
 കൊച്ചുകുടീർക്കുതു നിദ്രാസുഖം!
 എന്നാലവിടയ്ക്കു രാജ്യതന്ത്രത്തില-
 പ്രിയനാം ബുദ്ധിയെന്നു മറിയ്ക്കുന്നേൻ.
 താരനേർക്കുണ്ണു വടൻ തെളിയുന്നതു,
 ധിരനും വക്ത്രത്തിൽ ത്രംഗാരവും;
 മന്മഥനെന്ന മഹാകവീശാകന-
 മിത്ഥനാരാജ്യത്തിൻ ഗുഹകാരൻ:

4. നോവിയ കാലാച്ചരയാണു പാത്തതു -
 താരാൽ ശുവിപ്പതായ്ത്തോന്നുകയാൽ,
 കൈമുട്ടു ശീർഷാപധാനത്തിൽക്കുത്തിയും
 കാർമുകിൽമീശ് വളൻ ഗണ്ഡം

3. നിദ്രയ്ക്കു.....വാൻ—ഉറങ്ങുവാൻ മരണിയ കിടപ്പല്ലെ
 ന്നതും. മുഖത്തു പല വികാരങ്ങളേയും സ്പർശിപ്പിക്കുന്ന ആ മ
 നോരമ്യം വിചാരിച്ചുകൊണ്ടുള്ള കിടപ്പിനെ ഒരു പുസ്തക
 വായനക്കാർക്കു കഴിപ്പിച്ചു പറയുന്നു. മന്മഥകാരൻ—ഈ മ
 നോരമ്യത്തിന്റ കാരണം കാമനായിരിക്കുന്നു. വിൻമലർത്താ
 പ്പിച്ച പൊന്മലയിൽപ്പു'വിൻറ സ്മരണയാവാം, കണ്ണുകളെ
 വിടർത്തിയതും മുഖത്തു ത്രംഗാരത്തെ സ്പർശിപ്പിച്ചതും.

മാറുകൂടുന്ന തൃക്കൈത്താരിൽച്ചായ് ചൂ, മൊ-
ന്നേറു ചെരിഞ്ഞു കിടന്നാൻ ഭൂപൻ.

5. ചിരിക്കെന്നൊരുതൂതജ്യോതിഃപ്രവാഹമ-

പ്പൊൽക്കളിർപ്പമച്ചിൽ വന്നലച്ചു;
കൺമയക്കീടമാ മിന്നചിൻ മോലമോ,
നമ്മുടെയുസ്താൻചാനായിരുന്നു.
ആയവന്നെപ്പൊഴും ചെല്ലാം തിരുമുന്വി-
ലാ, തം തടയില്ലതളപ്പാടാൽ.

6. 'വിൻമലർത്തോപ്പിലെപ്പൊൻപനിനീർപ്പവോ'

തന്നുന്നിൽക്കാൺമു കിനാവുപോലെ!
സംഭ്രമം കിഞ്ചന സ്പഷ്ടമായ് പ്പോംവിധം
തന്നുരാനങ്ങെഴുന്നേററിരുന്നു.

4. ആരാൽ=അരികെ. ശീഷോപധാനം=തലയ്ക്ക് വെട്ടു-
ന്ന തലയണ.

5. അതു.....ഹം=അതുതമായ ഒരു തേജസ്സിന്റെ ഒഴുക്ക്
(പ്രസരണം). പൊൽക്കളിർപ്പമച്ചിൽ=സ്വപ്നമയമായി തണുപ്പുള്ള
നല്ല അറ. 'കൺമ.....തന്നു'—ആ പ്രകാശത്തെ കൊണ്ടുവന്ന
താഴെ ഉസ്താൻഖാനായിരുന്നു; ഇതുകൊണ്ടു, നായികയുടേയും ഉസ്താൻ
ഖാന്റെയും ആകൃതികളും സൂചിതമായി. അതളപ്പാടാൽ=ചക്രവ-
ർത്തിയുടെ കല്ലായാൽ.

6. കിനാവുപോലെ—താൻ ഉറങ്ങി സ്വപ്നം കണ്ടതായിരി-
ക്കുമോ എന്നു് ആദ്യം സംശയിച്ചുപോയി. മറ്റുള്ളവരിൽനിന്നു്
ആകാരഗോപനം ചെയ്യുന്ന ഗംഭീരചിത്തനായ അദ്ദേഹത്തിനും,

തീരേ തിരുവുള്ളിലോരാതുള്ളൊന്നല്ലോ,
ഈ രുചിരോത്സവപ്രാദുർഭാവം.

7. പൂതമപീശഭരശര, പത്തുനാളങ്ങന്ന
ഏതതിനാൽസ്തേവിച്ച ഭേവിയിതാ,
പ്രത്യക്ഷയായ്വന്നു; കാമം വരിച്ചുകൊൾ-
കെ,ത്രയോ പേർക്കിഷ്ടമേകിയോനേ!

8. ഭേവിയുമുസ്മാനമാ രാജരാജന്റെ
ചേവടിയിങ്കൽ നമസ്കരിച്ചാർ.
നീണ്ട വിരലുകൾ കോളുപിടിച്ചു-
കാണ്ട കരങ്ങൾ മടിയിൽ വെച്ചും,

തൽക്കാലത്തെ സന്ദേശം വെളിപ്പെടാതെ കഴിപ്പാൻ സാധിച്ചില്ല.
രൂപി.....ഭാവംമനോഹരമായ ഉത്സവത്തിന്റെ വരവ്; താ-
യികയുടെ ശ്ലോകം.

7. കവി, അഥവാ ചക്രവർത്തിയുടെ മനസ്സാക്ഷിതന്നെ പ-
റയുന്നു. കാമം വരിച്ചുകൊൾക=ഇഷ്ടമായ വരം അപേക്ഷിച്ചു
കൊൾക. ഏത്രയോ പേർക്കിഷ്ടമേകിയോനേ—അങ്ങയുടെ അ-
പേക്ഷ എന്തായാലും, നായികയ്ക്കു നീഷ്ടമോ, അതേ അങ്ങ് ഒടു-
വിൽ സാധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നോ എന്നു സൂചന.

8. കാഞ്ചനരേഖാങ്കം=സ്വപ്നരേഖയുള്ളത്. വാർകുരുചി-
ല്ലി=നീണ്ട കുന്നത്തു പുരികം. ആയാസപ്പെട്ടു നിയന്ത്രിച്ചു—തൽ-
ക്കാലം പരസ്പ്രിയായ അവളെ ആവിധം സാജിലാക്കുമായി നോ-

കാഞ്ചനരേഖാങ്കവെൺപട്ടറയിട്ട
 കാൽ തൂക്കിയിട്ടുമിരുന്നരചൻ,
 'തെല്ലഴഞ്ഞുള്ള കാർകൂന്തലോ, വാർകുന-
 ചില്ലിയോ, ചില്ലൊളിപ്പുംകവിലോ,
 ഏതേതു നോക്കേണ'മെന്നു മൃഗാക്ഷിതൻ
 മൈതന്നിൽപ്പായുന്ന കണ്ണിണയെ
 ആയാസപ്പെട്ട നിയന്ത്രിച്ചു, സാകൃത-
 മായൊന്നു നോക്കിനാനാശ്രിതനെ.
 'കാണിയ്ക്കായായ്'വെച്ചൻ പൊന്നുതൂക്കാലുലീ
 മാണികൃഷ്ണലിനെയെന്നാവൻ.

9. ക്ഷീപ്രമവിടുത്തെരുപ്രസാദാങ്കുരം
 തുപ്പല്ലവായരമധ്യേ കാണായ്;
 വെൺകളിയായിതസ്സസ്മിതമുന്മാന്റെ
 സങ്കല്പസൗധത്തിനെന്നേ വേണ്ട!

കുന്നതു മയ്യാദയല്ലല്ലോ. ഈ മാണികൃഷ്ണപ്പു—നായിക. മുഹമ്മദിയർ സുന്ദരികളെ മാണികൃഷ്ണപ്പെന്നധ്യവസായം ചെയ്യാറുള്ളതോടുക.

9. ഉടനെ അവിടെയുണ്ടായ ഉരുപ്രസാദാങ്കുരം (മനസ്സന്തോഷത്തിന്റെ ഉള്ളു—ചെറുപഞ്ചിരി) ചുണ്ടാകുന്ന തളിരിന്റെ ഇടയിൽ പൊപ്പെട്ടുകൊണ്ടായി. സങ്കല്പസൗധം=മനോരാജമാളിക. അയാൾ സങ്കല്പംകൊണ്ടു പണിപെയ്ത മാളികയ്ക്കു (മുഖ്യമന്ത്രിപദലാഭം) കമ്മനം തേക്കുക എന്ന ഒടുവിലത്തെ പണിയും കഴിഞ്ഞു!

സുന്ദരിയോടഥ സാദരം ചോദിച്ചു
മന്ദമധുരമായ് മനോർമനൻ:
“ഭദ്ര, ഭവതിയ്ക്കു സമ്മതംതാനല്ലീ
ഭക്തനാമെന്നുടെ ദേവീപദം?”

11. സങ്കചിതാശ്രിയായ് സാഞ്ചലിയായ് നിന്ന
മന്ദയാഥ ഗൽഗദം പുഷ്പ ചൊന്നാഥ:
“കന്യകയല്ലാ ഞാൻ—കാന്തനെൻ പ്രാണനാ—
ണ—നൃനെ—യപ്രീതി തോന്നരുതേ!”

12. ഭാവം പകർന്നു നൃപന: പരസ്രീയെ—
പാവയായെണ്ണമപ്പണുശ്ലോകൻ
‘ഇസ്രാധപിയെങ്ങിനെയിങ്ങു വന്നെത്തി’യെ—
ന്നന്യോനോട്ടജ്ജസാ ചോദ്യംചെയ്താൻ.

10. ഭദ്ര=മംഗളസ്വഭാവമുള്ളവൾ. ഞാൻ ഭവതിയെ ഭേ-
വിയാക്കിവെച്ചു. ആരാധിക്കട്ടെന്താ?

11. സങ്കചിതാശ്രി=(ചിന്തയശൃംഖല) അംഗങ്ങൾ ഒരുക്കി-
യവൾ. സാഞ്ചലി=കുപ്പുകയ്യോടുകൂടിയവൾ. ഗൽഗദം=തൊണ്ട-
യിടച്ചു, യോഗം പരീഭൂതം, ശങ്ക എന്നിവരായ് അവൾ വിങ്ങി വി-
ങ്ങിപ്പറയുന്നു: ഞാൻ ഹേതുകപ്പെട്ടവളാണ്; ഭർത്താവു ജീവ-
നെപ്പോലെയാണു്. അനൃനെ—ഞാൻ ഭർത്താവായി. വിചാരി-
യ്ക്കുപോലും ഇല്ല എന്നു മറ്റൊരു പറവാൻ തുടങ്ങിയപ്പോഴെണ്ണ-
യേമാരി; രാജാവിന്നു് അപ്രീതിതോന്നിയാലോ? അപ്രീതി തോ-
ന്നരുതേ!

നഗ്രാശി നീണ്ടൊരു വീപ്പിലടക്കിത്തൻ.
നന്ദി നരേന്ദ്രന്റെ നേക്കയച്ചാൻ!

13. ഹസ്തവമെല്ലാമുണർത്തിച്ചു സേവകൻ
ഭീത്യാ വരണ്ടുള്ള കണ്ണുവുമായ്;
പാതമിവനേത്രത്തിൽനിന്നിടിവാളൊന്നാ.
സപാതമപരന്റെ ശിരസ്സിൽപ്പാഞ്ഞു.
“ആരങ്ങി,വനെ—യീ മൽപ്രജാഭ്രാഹ്മിയെ—
ക്കാരാഗ്രഹത്തിലടച്ചിടട്ടേ!”
സ്വന്തര നീക്ഷേപിപ്പാൻ തീർത്ത നിലവറ
ലുണ്ണൻ പാഴ്തുറുകായ്ത്തിരുന്ന്!
ആ മണീകങ്കണസമ്മാനമാശിച്ചി—
ട്ടാമമേ കൈകൾക്കു നേടിയുണ്ണാൻ!

14. “മഞ്ജു,കരയായ്: മാലോകർകണ്ണിന്റെ..
ചെങ്കോലിതാഴിയിലേയ്ക്കൊഴുക്കും!”

12. പാവയാ.....കൽ=വെറും പാവയെ എന്നുപോ-
ലെ നിർവ്വീകാരം കാണുന്ന പരിശുദ്ധചരിത്രം. ഉജ്ജ്വലസാ=ക-
രുത്തോടെ. നഗ്രാശി=കമ്പിട്ടുവിലുണന്നാരം. അവരും നന്ദിസുഖ-
കമായ ഒരു നെടുവിപ്പിട്ടു.

13. ഭീത്യാ=ഭയംമൂലം. പാതമി.....ഞ്ഞു—ചക്രവ-
ർത്തിയുടെ തീക്ഷ്ണമായ നോട്ടംകൊണ്ടു് ഉണ്ണാൻവാന്റെ തല-
ചുട്ടു നീറുകയായി. ലുണ്ണൻ=പോഭം (കിട്ടണം എന്ന വിചാരം).
മജ്ജവൻ.

മാപ്പിളമാർ ചെല്ല തൊടു മന്നു നീ
 മാപ്പി ഹമയുണിന്നേകിയാലും!
 ഇപ്പൊഴേ നമ്മുടെ പല്ലക്കുകാർ നിന്നെ-
 ഞ്ചൽഭർത്തുമന്ദിരം പ്രാപിപ്പിച്ചു;
 എന്നനുജത്തി, നീ സൗഖ്യമായ് വാണാലും!"
 എന്നരുചെല്ല നരേന്ദ്രനോടായ്
 തനപി കൃതജ്ഞത കാണിച്ചുപേക്ഷിച്ചാൾ—
 "എന്നിൽത്തിരുവുള്ളമുണ്ടെന്നാകിൽ
 ഭൃത്യന്റെ കററം ചൊറുക്കുമാറാകണം;
 മന്ത്രുൻ കൈപ്പിഴ ജന്മസിദ്ധം!"
 ഗീരിതരചന രോമാഞ്ചമേറീ; ഹാ,
 ഭാരതസ്രീകഥാതന്ത്രി ഭാവശുദ്ധി:

15. 'ഉണ്ണാൻ, നീയാരെച്ചോ കഷ്ടപ്പെടുത്തിയി-
 ണ്, സ്താധപിതാൻ നിന്നെസ്സംരക്ഷിച്ച!
 ബാലികേ കൈക്കാൾക മാമകപ്രീതി-
 നീ ലാലുചിഹ്നമെന്നുഴിനാഥൻ

14. മാലോകർ ഴുക്കു—പ്രജകൾ എതിർക്കേണ്ട
 മെന്നില്ല, അവർ ദേവീജ്ഞാനുതന്നെ—പ്രജകൾ മനോഹരനെ
 തന്നെ—രാജാവിന്റെ അധഃപതനത്തിന്നു കാരണമാവും. മാപ്പി
 ളമാർ—ഇതു ഹിന്ദുക്കൾ പറയാറുള്ളതിന്റെ അനുവാദമാണ്.
 ഭൃത്യന്മാർ ചെല്ല തൊറുന്നു ചതു പാതി മാപ്പുചോദിക്കുന്നു! ഗീർ=
 വാക്ക്. ഭാവശുദ്ധി=സഭാവനൈർമ്മാല്യം.

ഏറെ വിലപ്പെട്ട നന്മയുള്ളതാലും-
 ജ്ഞാനിയെടുത്തവരും തൻകഴുത്തിൽ,
 അപ്പൻ മകളുടെ കണ്ണെത്തിലെന്നപോ-
 ലിപ്പായാ ചാർത്തിച്ചാൻ തൃക്കൈകളാൽ.

15. മോമ.....ഹനം=എന്റെ സന്തോഷത്തിന്റെ ചെറിയ
 ഒരടയാളമായ ഇത്.

പാഠസൂത്രം

“ഛാ, കണ്ടതിൽക്കണ്ടതിലീശപരതപം
കല്പിച്ചു കല്പിച്ചു നടന്നൊടുക്കും
നിരീശപരതപത്തിലടിഞ്ഞു വീണു,
നിരസ്തവിശപാസരറേബിയക്കാർ!”

കുറമ്പു മാരാത്ത കുറെഷിവയ്ക്കു-
ക്കോതിക്കൊടുത്തേൻ പലവട്ടവും ഞാൻ:
‘ഈ നിങ്ങൾ കൂപ്പം മരമല്ല, കല്ല-
ല്ല, ജ്ജാവാ സർവ്വാതിഗശക്തനേകൻ.’

2

1. നിരസ്തവിശപാസർ=വിശപാസം വിട്ടവർ. അറേബിയക്കാർ ആദ്യകാലത്തു മണ്ണിൽക്കണ്ടതിലൊക്കെ ഇശപരതപം കല്പിച്ചു, ഒടുവിൽ ഇശപരവീശപാസികളല്ലാതായിത്തീർന്നു.

2. കുറെഷി—ഒരു ചർഗ്ഗത്തിന്റെ പേര്. സർവ്വാതിഗശക്തൻ=എല്ലാവറ്റിനെയും കവർച്ചുന്ന ശക്തിയുള്ളവൻ.

ഇവർക്കിരുളേ പ്രിയമിതു:-മുതി-
 കൈക്കയായ്, കൈത്തിരി കൊണ്ടുചെന്നാൽ;
 മിന്നാമിനുങ്ങിൻ ചെറുതാം വെളിച്ചം
 പോലും സഹിയ്ക്കാത്ത തമസ്സീതേതോ! 3

കലാവിശേഷം കൊലയിബ്ബലോഗ്ര-
 ക്കി;-തത്ത്വപശനാക്കിരിക്കളിളംപാൽ;
 പിശാചർ വംശേശപരിക്ഷിപ്ത-
 ക്കി;-തിൽക്കവിഞ്ഞെന്നവിവേകമുള്ള? 4

കഷ്ടാവമാനങ്ങളിൽ വീഴ്ത്തിടുന്നതു
 കാമാതിരേകാൽക്കലനാരിമാരെ;
 ആമാധ്യമാമാമവരമപെട-
 ന്മാരെന്ന കാണാനിവർ കൺമിഴിയ്ക്കാ! 5

3. ഉഴതി..... ചെന്നാൽ—കൈത്തിരി(ജ്ഞാനം) കൊണ്ടു
 ചെന്നാൽ ഉഴതിക്കെടുത്തു. ഇളളിക്ക്കു ഇഴട്ടാണു്, ഉറാചങ്ങാതി.
 തമസ്സ്=ഇളട്ടു്, അജ്ഞാനമെന്നും. സാധാരണതമസ്സ് മിന്നാമിനു
 ങ്ങിൻ വെളിച്ചത്തെ കൈക്കൊള്ളുന്നുണ്ടല്ലോ.

4. കലാ ...ബലോഗ്രക്കു്=ഈ കരുത്തന്മാരുടെ കലാ
 വിദ്യ കൊലപാതകമാത്രം. തത്ത്വപശനാർ=തുട്ടിന്നു് (തൃഷ്ണ,
 ഭാഹത്തിന്നു് എന്നും) അടിപെട്ടവർ. ഈ കിടക്കക്കു് പിശാചു
 ക്കളാണു് വംശേശപരർ=കലദോഷകൾ. അവിവേകം=വിവേച
 നബുദ്ധിയില്ലായ്മ.

മൃഗോപമന്മാർ പെരുമകുഷിയ്ക്കു
നകങ്ങൾ വെപ്പു, നരർതൻ കഴുത്തിൽ,
സഗർഭ്യരെച്ചെന്നടിമക്കടുക്കി-
ട്ടുങ്ങോട്ടുമിങ്ങോട്ടുമിഴച്ചിടുന്നു!

6

സൗധങ്ങൾതോറും സമസ്താഭിഭവ-
ക്കണ്ണീരുകൊണ്ടു പനിനീരൊഴുക്കി,
അനേകദൂർവ്വത്തികളെപ്പണൻ
രമിയ്ക്കയാണിസ്രവലോലുപന്മാർ.

7

അശക്തമാമെന്നുടെ ഫസ്തമെങ്ങി?;-
യധഃസ്ഥിഭിതാഭാരണകൃത്യമെങ്ങോ?
ചളിയ്ക്കുകത്താഴുമൊരാറായെപ്പോയ്-
പ്പിടിച്ചുകേറാൻ കഴിയാനത്തരോ.

8

6. മൃഗോപമന്മാർ—അവരാണ്, കുന്നാലികൾ പോലെ ന
കംവെക്കുച്ചേണ്ടുന്നവർ. പെരുമകുഷി=മേന്മ വിളയിയ്ക്കൽ.
സഗർഭ്യർ=സഹോദരർ.

7. അനേക.....പുണൻ—വേശ്യാസംഗത്തെ സൂചിപ്പി
ക്കുന്നു. സുഖലോലുപന്മാർ പനിനിർതളിയ്ക്കലും മറ്റും വേണമ
ല്ലോ; ഇവർ സമസ്താഭിഭവ ഓടവബാഷ്പത്തെയാണ് പനിനീരായി
ഉപയോഗിക്കുന്നത്.

8. അധഃസ്ഥിഭിതാഭാരണം=താഴെ നില്ക്കുന്നവരെ മേല്പോ
ട്ടുയർത്തൽ. തന്റെ വിനയം സൂചിപ്പിക്കുന്നു.

കരുത്തനമ്മാമനുമാത്മനാഥ
കദീജയും കീർത്യവശേഷരായ്പ്പോയ്;
ഞാനേകനെ;-ൻ ചുറുമൊരെടുപത്ത-
ല്ലെൻചോരയിൽതൃഷ്ണ വളൻ ഖഗ്ഗം.” 9

ഇതൊക്കെയൊവാം നിനവായിരത്തി-
മനത്രുകൊല്ലത്തിനു മുഖൊരിയ്ക്കൽ,
മെക്കായിലെക്കൈവഴിയൊന്നിമൃദേ
നടന്നുപോകും നബിതൻ മനസ്സിൽ. 10

“കില്ലില്ല, ഞാനെന്നുടെ ചോരകൊണ്ടു-
മിഷാമ്മസസ്യത്തെ നനച്ചുനോക്കും.
ആ മാതൃകാകഷ്കനായ കൃസ്തു-
വെണ്ണമല്ലോ ഭൂവി ചെയ്തു ഷാട്ടീ. 11

അയ്യെന്തുവേ, നിൻകെടുമഞ്ഞു വീഴാ-
യ്ക്കുമ്മദിൻ സജ്ജരമായ നെഞ്ചിൽ.
ചന്ദ്രാക്ഷരെക്കൈകളിൽ വെച്ചുതന്നാൽ-
പ്പോലും നിറുത്തില്ലവനിപ്രയത്നം!” 12

9. ആത്മനാഥ=പ്രിയനാഥി. കീർത്യവശേഷർ — കീർത്തി
മാത്രം അവശേഷിച്ചവർ — മരിച്ചുപോയവർ. എട്ടു....ഖഡ്ഗം=
തന്നെക്കൊണ്ടു എടുത്തു വാളുകളല്ല തന്നെ പാത്തിരിയ്ക്കുന്നുള്ളി.

11. ചോരനനച്ചുനോക്കും—വേണ്ടിവന്നാൽ ഈ ധ-
ർമ്മം പുലർത്താനായി ജീവൻപോലും കളയും. കൃസ്തു—കുരിശുശരണം
കൊക്കുക.

ഇത്തീർപ്പ് പേരും മുറുകി മഹാന്റെ
പാഴ്ചൊല്ലു തീണ്ടാത്ത ശുഭാധരത്തിൽ
ഓരോ പരിഭ്രൂശവുമീട്ടശനം-
കുളച്ചെഴുതിയുള്ള ചവുട്ടകല്ലാം.

13

പെട്ടെന്നു പാശ്ചാത്യത്തിൽനിന്നു—ഹാ, ഹാ,—
മൺകോരിയിട്ടാർ ചില മുഷ്കരന്മാർ,
കൃതജ്ഞരെങ്കിൽ, കാനകാഭിഷേകം
ചെയ്യേണ്ടതാമീട്ടരുവിൻ ശിരസ്സിൽ!

14

രജസ്ഥാനോദയമകറ്റി നാട്ടിൽ-
സ്തംഭപം പരത്തുന്നൊരു സത്യവാനെ,
രജസ്ഥാൻ വർഷിച്ചു നിറംകെടുത്താ-
നൊരുങ്ങിപ്പോൽ, മന്ത്രികളേ പിറന്നോർ!

15

12. പാശ്ചാത്യർ = കണ്ടിട്ടുള്ള സമ്പന്നം. ജപരത്തിൽ
(പനിയിൽ) മഞ്ഞെററുകുടല്ലോ. മുറുമുറിയെ അറയ്ക്കുന്നതും
വിളിച്ചിടുന്നു.

13. പരിഭ്രൂശം = ബ്രൂഷ്. പാഴ്ചൊല്ലു = അസത്യവാ-
നും. കളച്ചെഴുതി = മേപ്പേഴുപ്പോകൽ; ഉന്നതി.

14. മുഷ്കരന്മാർ = ദാളന്മാർ. നന്ദിയുള്ളവരെന്നെങ്കിൽ ഈ
ആചാര്യൻ കനകാഭിഷേകം ചെയ്യേണ്ടുന്ന കൂട്ടർ അദ്ദേഹത്തി-
ന്റെ തലയിൽ മണ്ണുതോടിയിട്ടകയാണെന്നായത്.

15. രജസ്ഥാൻ = രാജസ്ഥാനം; പൊടി എന്നും. സത്തപം = സ-
ത്തപം. നാട്ടിൽ രജസ്ഥാനോദയങ്ങളെകറ്റി, സത്തപം
ത്തിന്റെ പെണ്ണു പരത്തിപ്പോന്ന ഈ സത്യസന്ധന്റെ മേൽ.

മറെറതു മന്നിൻ നിഴൽ പൂകി ചന്ദ്രൻ;
 പാഴ്ത്തണിനാൽ പ്രാവൃതമായ് പ്രഭാതം;
 മിഥ്യാപവാദത്തിൽ മറഞ്ഞു സത്യം-
 മവിദ്യതൻ മൂടലിലായ് വിബോധം! 16

വിജ്ഞാനഗർഭം തിരുമെഴുലി തൊട്ടു
 സന്മാർഗ്ഗസഞ്ചാരി പദംവരെയ്ക്കും
 പാംസുൽക്കരം പററിയ ശുദ്ധിമാനെ-
 പ്പാത്തങ്ങു തെമ്മാടികൾ ക്രുകിയാത്തു: 17

“അയ്യയ്യ മൺകൊണ്ടഭിഷിക്തനായി-
 കഴിഞ്ഞുവല്ലോ, മതസാർവ്വഭൗമൻ;

പൊടി കോരിച്ചൊരിഞ്ഞു നിറംകെടത്താൻ ശ്രമിച്ചുപരം മനു-
 ഷുരാണുപോൽ!

16. മറെറതു=ഇതിൽ മറെറാനും പറയാനില്ല: പ്രാവൃ-
 തം=മൂടപ്പെട്ടത്. അവിദ്യ=അജ്ഞാനം. വിബോധം=ഇത്താനം.
 നിഴൽ പററിയ ചന്ദ്രനും മാറും പോലെയാവി, മണ്ണിൽക്കുളിച്ചു
 മുഹമ്മദ്.

17. വിജ്ഞാന.....വരെയ്ക്കും=ജ്ഞാനത്തിന്റെ വിളസി
 ലമായ ശിരസ്സുതൊട്ടു സന്മാർഗ്ഗത്തിൽ സഞ്ചരിയ്ക്കുന്ന കാൽവരേ-
 യ്ക്കും. പാംസുൽക്കരം=പൊടിപടലം. ശുദ്ധിമാൻ.. പൊടി
 കൊണ്ടു മൂടിയിട്ടും അദ്ദേഹം ശുദ്ധിമാനായിരുന്നു!

18. അഭിഷിക്തൻ-അഭിഷേകം ചെയ്യപ്പെട്ടവൻ. മത-
 സാർവ്വഭൗമൻ=മതത്തിന്റെ ചക്രവർത്തി. ജയശബ്ദം-ചക്രവർത്തി

മുഴക്കവിൻ ഫേ ജയശബ്ദമെങ്ങും:

വാഴട്ടെ, യിസ്സാം തിരുമേനി നീണ്ടാൻ!

18

അന്നീ നരസ്സേഹി നമസ്സരിച്ചു
കിടന്നപോതി, ത്തിരുവങ്കുത്തിൽ
രൈട്ടുകത്തിൻ കടൽമാല ചാത്തി-
പ്പാനേ ലഭിച്ചുള്ള നമുക്കു ഭാഗ്യം!

19

മദോന്നതം, മറെറാരു യേശുവാമീ
മതാധിരാജന്റെയുമുത്തമാംഗം
ശ്രീമുറുകിരീടാപ്പണയോഗ്യമല്ലോ;
കുത്തവുകൾമങ്ങളിൽ മന്ദൻ നമ്മൾ!"

20

ഇതുലൂളികൊണ്ടോ കളിയാക്കൽകൊണ്ടോ
മുഖാഭ മങ്ങാതെയഭിംഗസുത്തപൻ,
മണ്ണിൽക്കുളിച്ചൊരു ഗജം കണ്ടുകേ
മന്ദം നടന്നാരമഗ്രഹത്തിലെത്തി.

21

യുടെ അഭിഷേകം കഴിഞ്ഞാൽ ജയഘോഷം വേണമല്ലോ. അ
വർ പരിഹസിക്കുകയാണ്.

19. നരസ്സേഹി=നരഷ്യസ്സോറി. മരിയ്ക്കൽ നമസ്സരിയ്ക്കു
ന്ന മുഹമ്മദിന്റെ കഴുത്തിൽ തെമ്മാടികൾ ഒട്ടുകക്കടൽമാല കൊ
ണ്ടിടുകയുണ്ടായി.

20. മദോന്നതം=ഗവംകൊണ്ടുനന്നു്; ഉത്തമാംഗത്തി
ന്റെ വിശേഷണം. ഉത്തമാംഗം=പല. കൃസ്തുവിനെക്കൊണ്ടു
ലെ ഇവനെയും തിരുമുറുകിരീടം ചൂടിക്കൊണ്ടു നമ്മൾ മന്ദൻ
(=ഉത്തമാംഗം) തന്നെ!

ആമുൽപാദം പൊടിമുൻ പുറമെ
പിതാവിനെക്കണ്ടതിവെമ്പലോടെ
താൻതാൻ കളിപ്പിച്ചതിനായ് മുതിർന്നു
തണ്ണീർക്കടംകൊണ്ടു, ഴലാണ്ട പുത്രി:

22

പിടിച്ചിരുത്തി, മൂളി പോഷവാനായ്—
പ്പകൻ കണ്ടോദകമോടുകൂടി,
താതന്റെ ഗാത്രങ്ങളിലാപതിച്ചു,
കുമാരിയാറതൻ ചുട്ടകണ്ണനീരും.

23

മാലാൻ കേഴും മകളെത്തലോടി—
കൊണ്ടാശ്വസിപ്പിച്ചു സുശാന്തശീലൻ:—
“നിന്ന മൂന്നെക്കാത്തതളാതിരിപ്പിടി—
ല്ലളാവു; പാഴിൽക്കരയായ് കണ്ടേത്!”

24

21. മുഖാഭംമുഖത്തിന്റെ ശോഭ. അഭംഗസത്തപൻ=മുറിപ്പെടാത്ത മനസ്സത്തോടുകൂടിയവൻ. മണ്ണിൽ കണക്കേ—ആനയ്ക്കു മണ്ണിൽ കളിച്ച ഭാവമേ, നബിയ്ക്കു പൊടിയിൽ മുഴുകിയതിനാലുണ്ടായുള്ള. മന്ദം—ആരെങ്കിലും കണ്ടാലോ എന്ന് ശങ്കിച്ച സ്വഗൃഹത്തിലേയ്ക്കു വെമ്പിനടന്നില്ല; പതുക്കെയേ നടന്നുള്ളവെന്ന്.

22. ആമുൽപാദം=മുടിമുതൽ അടിവരെ.

23. കണ്ടോദകം=കുടത്തിലെ വെള്ളം. ഗാത്രങ്ങൾ=അവയവങ്ങൾ.

വിവാഹമോചനം

(അനന്തം)

1. പുരസ്ഥലേ കൃതപ്രണാമയാ യോര
പുരസ്ത്രീതൻ വ്യഥ പുരണ്ട വക്ത്രത്തിൽ
ഒരു ജിജ്ഞാസയാ പതിഞ്ഞതിതേ, കാന്തേ
മരുവിന നബിയുടെ നയനങ്ങൾ.
വിറക്കൊള്ളും ഗളതലത്തോടെ, മമുട്ടാ

1. പുരസ്ഥലേ=മുമ്പിൽ. കൃതപ്രണാമം=നമസ്സരിച്ചവരും.
പുരസ്ത്രീ=കുലീനസ്ത്രീ വ്യഥ=ഓഖം. പുരണ്ട=മുഖത്തെല്ലായിട
ത്തും ഓഖം പതിഞ്ഞിടുന്നതിനാൽ അതു നിസ്സാരമല്ലെന്നു വ്യം
ഗ്യം. പുരസ്ത്രീ എന്നതുകൊണ്ട്, സ്വന്തം ഭാഗത്തുള്ള തെറ്റുകൊ
ണ്ട് അങ്ങനെ വരാവുന്നതല്ലല്ലോ എന്നഭിപ്രായം. അതുകൊ
ണ്ടാണ് ജിജ്ഞാസയാ (ജിജ്ഞാസയോടുകൂടി) നോക്കി എന്നു പ
റഞ്ഞത്. ഏകാന്തേ=കറാസ്സീരിയ്ക്കേ. വിറക്കൊള്ളും ഗളതലം=
വിറക്കൊള്ളുന്ന കണ്ഠം. കതിപയാക്ഷരങ്ങളാൽ=എന്താനും അ
ക്ഷരങ്ങളാൽ. അവൾ നബിയോടു കേണപേക്ഷിച്ചു; പിതാ
ക്കൾ (അച്ഛനമ്മമാർ) അന്നു മുറുകെ കെട്ടിയ വിവാഹപാശ

പുറപ്പെട്ട കതിപയാക്ഷരങ്ങളാൽ
 അറിയിച്ചാളവരും:—“പിതാക്കളെന്നെങ്കൽ
 മുറുകെക്കെട്ടിയ വിവാഹപാശത്തെ
 മുറിച്ചുനീക്കി,യിത്തുറങ്കിൽനിന്നെന്നെ
 പറ്റത്താക്കാൻ കനിഞ്ഞരുളുകെൻ പ്രഭോ!”
 ഒരു സംഭ്രമത്തിൻ നിഴൽ പാഞ്ഞു, ധീര-
 തരമായ മുഹമ്മദിൻ വദനത്തിൽ:
 ഇരുദേഹികളെയിണക്കിക്കെട്ടിയ
 പരിണയപ്പട്ടുചരടിനെ സ്വയം
 വലിച്ചുപൊട്ടിച്ചുകളയുകയോ, കരൾ-
 ചുലിച്ചിന്നു കീഴ്പെട്ട,വരിൽവെച്ചൊരാൾ!

ഞ്ഞ (വിവാഹബന്ധമാകുന്ന ചരടിനെ) മുറിച്ചുനീക്കി തന്നെ
 സ്വതന്ത്രയാക്കണം. മുറുകെക്കെട്ടിയ—അതൊരിയ്ക്കലും അഴി-
 യില്ലെന്നും അഴിയുൻ പാടില്ലെന്നും അവർ കരുതിയിരുന്നവെന്നു
 സ്തംഭ്യം. തുറകു—വിവാഹബന്ധം അവരുകൊരു കൽത്തുറകാ-
 യിത്തീർന്നു. അസ്വതന്ത്രതയാണ് അവളെ വിഷമിപ്പിച്ചിരുന്ന
 തെന്നു വഴുക്കം.

2. ധീരതരമായ.....വദനത്തിൽ—വാസ്തവത്തിൽ ആ-
 സംഭ്രമത്തിന്റെ നിഴൽ ആ ധീരമുഖത്തു വിശാൽ ഞ്ഞുകൊണ്ടാ-
 യിരുന്നു; എങ്കിലും അങ്ങനെയൊന്നുണ്ടായതു സംഭവത്തിന്റെ
 ഗൗരവത്തെ ക്ഷണിയുന്നു. പരിണയപ്പട്ടുചരട്—താലികെട്ടി-
 നെ ഭാഷക. അതു വലിച്ചു പൊട്ടിച്ചുകളയാൻ വൈധവ്യം
 സ്വയം വരിയ്ക്കാൻ ഭയപ്പെടുന്നു, അവൾ! അവിച്ഛേദം=മുറിയ്ക്കാൻ
 കഴിയാത്തത്. സ്വവർഗ്ഗാർത്ഥാനുണചരിതം=സ്വന്തം വർഗ്ഗ(സ്വ

അവിച്ഛേദ്യമായുള്ളൊരു ബന്ധമല്ലോ
 വിവാഹമെന്നതു പുരുഷനും സ്ത്രീയ്ക്കും;
 സ്വവർഗ്ഗധർമ്മാനുഷ്ഠാനചരിതയാ-
 മിവരിക്കെന്താണിപ്പോൾ മറിച്ചു തോന്നുവാൻ?
 അരുൾ ചെയ്താൻ ഗുരു:-“വറിയുമല്ലോ, നിൻ
 പരിണേതാവായ ഖയിസ്സിനെയി ഞാൻ;
 വിരൂപനല്ലവൻ, വിമുഖനല്ലവൻ,
 ഭരിത്രനല്ലവൻ, പിശുക്കനല്ലവൻ;
 തരുണനും പ്രേമപ്രവണനുമല്ലോ
 പിരിയുന്നതെന്തിന്നവനിൽനിന്നു നീ?”

3. നിതംബിനിയുടെ നിദ്രതമം മുഖം,
 നിറം പകർന്നു കനിഞ്ഞു പേർത്തുമെ,
 നിജവിവക്ഷിതം മനസ്സിന്റെയടി-
 നിലത്താണ്ടു കിടപ്പതിങ്ങെടുക്കാനോ!

മുദായത്തിന്റെ ധർമ്മത്തിന്നനുസരിച്ച നടത്തത്തോടുകൂടിയവരും..
 അങ്ങനെയുള്ള അവർക്ക് ഇതു പൊട്ടിച്ചുകുളയാൻ എന്തായിരി-
 ങ്കാം കാരണം? പരിണേതാവ്=ഭർതാവ്. ഖയിസ്സ്—അവളു-
 ടെ ഭർതവിയുടെ പേര്. പ്രേമപ്രവണൻ=പ്രേമതൽപരൻ.

3. നിതംബിനി=സുന്ദരി. നിദ്രത=ശാന്തം. അവളുടെ മുഖ-
 ഭാവം പെട്ടെന്നുമാറി, അവൾ കീഴ്പ്പോട്ടു നോക്കി. അതു ക-
 ണ്ടാൽ നിജവിവക്ഷിതം (തന്റെ മനസ്സിലുള്ളത്—പറയാനാഗ്ര-
 ഹിയെന്നത്); മനസ്സിന്റെ അടിത്തട്ടിൽനിന്നെടുക്കാനായിരുന്നു
 വേദം എന്നു തോന്നാൻ കാട്ടിൽപ്പറക്കുമ്പോൾ...സുഖം—കൂട്ടിലിട്ട

അരീപ്പൊന്നിൻ കൂടാണിരിപ്പിടം; തേനും
നറും പാലും പൂവമ്പഴവുമാഹാരം;
പരക്കെ ലാളനം കിടയ്ക്കിലും, കാട്ടിൽ-
പ്പാക്കലേ പച്ചക്കിളിയ്ക്കൊരു സുഖം:
ഇവരുകൾ മരൊന്നും പറവാനില്ല പോൽ:
വിവാഹത്തിൽനിന്നു വിട്ടതി കിട്ടണം!

4. കലിനയം ശീലാവതിയുമാണിവൾ.
മലിനവൃത്തയല്ല, രാഗയുമല്ല;
പതിയൊരു മയിൽ, മരാളി പത്തി, ഞ-
ന്നതിനാലോ, ബാലയ്ക്കുകലുവാൻ തോന്നി?

കിളിയ്ക്ക് പാലും തേനും പഴവും കക്ക കിട്ടുന്നു; കൂട് പൊ-
ന്നുകൊണ്ടുള്ളതാണ്. എങ്കിലും സ്വതന്ത്രരായ ആകാശത്തിൽ
പാക്കാൻ സാധിച്ചാലേ രാതിനു സുഖമുള്ളൂ. പച്ചക്കിളി—മുഹ-
മ്മദിയർ പ്രേമസിന്ധെ വിളിയ്ക്കുന്നതിനെ അനുസ്മരിപ്പിക്കുന്നു.
ഇവരുകൾ മരൊന്നും പറയാനില്ലപോൽ—മരം നല്ല ആവ-
ശ്യം, വിവാഹത്തിൽനിന്നു വിട്ടതി കിട്ടണമെന്നു വേണം.

4. മലിനവൃത്തം=ദുർഗുണം. അരാഗം=പ്രേമവിച്ഛിന്തവരം.
മരാളി=അരയന്നപ്പിടം. അമ്പാല കരത്തിട്ടും ഭാര്യ മരാളത്തിട്ടും
ണെന്നതായിരിയ്ക്കുമോ, ഭാര്യയിൽനിന്നു പിരിയുന്ന ഇവരുകൾ
തോന്നിച്ചത്? ബാല—പെൺകിടാവ്. പെൺകിടാക്കളാക-
മ്പോൾ ബുദ്ധിയറച്ചിരിയ്ക്കാൻ വഴിയില്ലല്ലോ എന്നഭിപ്രായം.
യോവശഗൽ=ദേയ്യവശപ്പെട്ടവൻ. വളർപ്പുകൊണ്ട് വലിയ പുരി-
കം. മഹാത്മാക്കളുടെ ലക്ഷണം: പാതിയടഞ്ഞു കണ്ണുകൾ—

ദയാവശഗന്നു വളർച്ചരിക്കമാ-
 ന്നയൻ, പാതിയുമടഞ്ഞു കണ്ണുകൾ;
 നീനവിതാണെന്നു വരാമവിടുത്തെ-
 യ്ക്കു നഹോദാരമാമകക്കാമ്പിലപ്പോൾ;-
 “ഗൃഹദേവതയെക്കളിപ്പാവയാക്കി
 വിഹരിച്ചും പ്രിയസഹോദരന്മാരോ,
 ഹാഹ, തരിമ്പുമൊന്നറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടോ നാം
 മരിച്ചയാകുന്ന നിഗൂഢവസ്തുവേ?”
 ജമീലയെ—ഇതാണവളുടെ നാമം—
 സമാശ്വസിപ്പിച്ചാനാടുവിലാ മഹാൻ:-

ധ്യാനത്തിൽപ്പെട്ടവെന്നഭിപ്രായം. അനഹോദാരം=കളങ്കമൊത്തും ശ്രേഷ്ഠവുമായത്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിലുണ്ടായ വിചാരം ഇതായിരിയ്ക്കാമെന്നു കവി പറയുന്നു: ഗൃഹദേവത=ഗൃഹലക്ഷ്മി. സ്ത്രീ ഗൃഹത്തിന്റെ ലക്ഷ്മിയാണെന്നാണ് ഹിന്ദുക്കളായ ആചാര്യന്മാർ പറഞ്ഞിട്ടുള്ളത്. മരിച്ച.....വസ്തുവെ—സ്ത്രീയെന്ന നിഗൂഢവസ്തുവെ യഥാർത്ഥത്തിൽ അറിഞ്ഞവർ അതിനെ വെറും കളിപ്പാവയാക്കി ഉപയോഗിയ്ക്കിപ്പു. അതിനെ ആദരിയ്ക്കുകയും പുജിയ്ക്കുകയും ചെയ്യേ! “യത്ര നാര്യസ്യ പുഷ്പന്തേ രമന്തേ തത്ര ദേവതാഃ”(സ്ത്രീകൾ പുഷ്പപ്പെട്ടപ്പോഴാണ് ദേവകൾ കളിയാടുന്നു.) എന്ന ആപ്തവാചനം കാർഷക.

മേടവിൽ നബിപ്രവാചകൻ ജമീലയെ ഇങ്ങനെ ആശ്വസിപ്പിച്ചു: ഭർത്താവ് വിവാഹം കഴിഞ്ഞുവോൾ കൊടുത്ത പതിനാറായിരം പണം മടക്കിക്കൊടുത്താൽ നീ സ്വതന്ത്രയായി. നിന്റെ

“പതിനാറായിരം പണം തന്നിട്ടില്ലേ
 പതി നിനക്കു; തു തിരിച്ചുകൊടുത്താൽ
 സ്വതന്ത്രത നിന്റെ സഖിയായിക്കൊള്ളൂ-
 മിതാ, വിടുത്തു നിൻ വിവാഹബന്ധം ഞാൻ!”

വിവാഹബന്ധം ജസാ ഞാൻ വിടുത്തിത്തന്നു.” സ്ത്രീയെ വിച-
 ക്കു വാങ്ങുന്ന സമ്പ്രദായമാണ് അന്ന് നിലനിന്നിരുന്നത്. ആ
 വില തിരിച്ചുകൊടുത്താൽ വിവാഹബന്ധം വിടുത്താമെന്നായി-
 രുന്നു വ്യവസ്ഥ. മഹമ്മദീയരുടെ ഇടയിൽ ഇന്നും ഈ ആചാരം
 നിലവിലുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

ജാതകം തിരുത്തി

1. ഉമാർ, ഭവാനുരീയ വാളോടേവനെ-
സ്സമാക്രമിപ്പാൻ നടക്കൊമ്പു സതപരം?
ക്ഷമയുധംകൊണ്ടരിശത്തെ വെല്ലുയാം
സുമാനുഷർക്കറ ജയം ജഗത്തിതിൽ,

1. ശ്രീമാനമ്മദേവീ ലോകത്തിൽ മതം പ്രചരിപ്പിച്ച കൊണ്ടിരിപ്പോ, അക്കാലത്തുള്ള തുലോം മാനുനായ 'ഉമാർ' എന്ന ഒരു ഡാക്ടർമാണി, ആ ഗുരുപാദരെ തൊറിയുരിച്ചു അദ്ദേഹത്തെ ഹിംസിക്കുവാൻ പുറപ്പെടുന്നതു കണ്ടു കവി, താൻതന്നെ ഉമാറിന്റെ മുമ്പിൽച്ചെന്നു് അയാളെ സമാധാനിപ്പിക്കുവാൻ നോക്കുന്നു. സതപരം=വെമ്പലോടേ. ക്ഷമയുധം=ക്ഷമയാകുന്ന ആയുധം. യാതൊന്നിന്റെ പ്രേരണയാലാണോ നി ഈ സാഹസത്തിന്നൊരുമ്പെട്ടത്, ആ അരിശത്തെയാണു് നി ജയിക്കേണ്ടതു്.

2. ആ അരിശം എന്തുചെയ്തു എന്ന്: കരസ്ഥകേളീമുക്തരം=കയ്യിലെ കളിക്കണ്ണാടി. നിന്റെ മുഖത്തിൽ, മനസ്സിലുള്ള

2. കരടിക്കുക മേവിന ശാന്തിലക്ഷ്മിതൻ
കരസ്ഥകേളീമുകരം തപാനനം;
വിരഞ്ഞതിങ്കൽശ്ശിവഭന, ചുകന്ന ക-
ല്ലരച്ച തേച്ചൊന്നൊരമർമ്മക്കടൻ!
3. ചിരന്തനാശയകശീലനാഹ്മി
സ്തരന്മാഹസത്തപഗുണം തവായരം
ദരന്തമാം ക്രോധപിശാചമന്ത്രമാ
പരം ജപിഷ്ഠേണൈയീരമാം വിധം?
4. സ്തുതിച്ചുകൊണ്ടുതൊട്ട കണ്ഠസീമി തേ-
ന്തിൻ നീലോൽപലമാല ചാർത്തണം,
അതിങ്കലിപ്പാമ്പെതിർവാട മയക്കവാൻ
മുതിന്നുവല്ലോ മുഴുപാപി പോലെ നീ!

ശാന്തത പ്രതിഫലിച്ച കാണുമാനുണ്ട് എന്നു താല്പര്യം. വിര-
ഞ്ഞം=“വിരളി” പിടിച്ചു. അമർമ്മം=ക്രോധം. കരസ്ഥകൾ മു-
ഖത്തു ചുകന്ന കല്ലരച്ച തേജോരണ്ടു. കോപത്താൽ മുഖം ചുക-
ന്നിരിയ്ക്കുന്നു. “...കരഞ്ഞൊരപ്പോലെ നിന്ദിപ്പിച്ചു...”
(കുറുപ്പ്)

3. കോപത്താൽ ചുണ്ടു വിറയ്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സത്ത-
ഗുണം മേന്മയെ സ്തൂരിയ്ക്കുന്നതു്, പുരാതനമായ വേദത്തെ ഉരുവി-
ടേണ്ടതായ നിന്റെ ചുണ്ടു, ധൈര്യമില്ലാതെ ക്രോധപിശാചി-
ന്റെ ആപൽക്കരമായ മന്ത്രമാണോ ജപിഷ്ഠേണൈ?

4. കണ്ഠസീമി=കഴുത്തിൽ. നീലോൽപലം=കരിംകുവള-
പ്പുവ.

5. അമ്മയെപ്പൊൻകുതിർപ്പോലെ പോന്നവൻ
മുഹമ്മദ്;-പ്പേരിനിതാ; നമസ്കരം!—
സ്വഹസ്തവായ്ക്കായ തമിസ്രവയോ
മഹസ്സിനെത്തുണ്ടാ?—തുമോപ്പതില്ല നീ.
6. അതല്ല തെറ്റൊന്നു നബിയ്യ്യ: ജീവനാ—
മൃതം മൃതകായിഫ കൊണ്ടുവന്നതോ?
മതസ്ഥിതൻ നിന്നൊടു സത്യമുത്തറിതൻ
സ്വതന്ത്രസന്ദേശമുരച്ചിടുന്നതോ?
7. ഫലം പെരും പാരിതോഷം തോട്ടമു—
ജ്ജലലർക്കുമാം വാനമെവൻറ പൂവനം,
അലംപ്രഭുമാവവദന, ദ്രവ്യം തവാ—
വലംബമെന്നൊന്നുരചെയ്തപോയതോ?

5. നിക്ഷേപനീതികളും, ആ ഗുണവിന്മുഖം ഹാനിയോ
 ന്നും ഹാനിയോ. അതിനാൽ ... തിരസ്കാരത്തിലേക്ക് പൊന്ന
 പോലുള്ള രാജ്യം. പൊന്നാൻ=ശേഖരം; അതിരുകൾ. സ്വന്തം
 ... രാജ്യം=രാജ്യം കയ്യിലുള്ള വാങ്ങുന്ന നേരിയ ഗുണം. മഹ
 സ്സ്=തേജസ്സ്.

6. ജീവനാശ്വതം=ജീവിപ്പാനുള്ള അത്വത്—മന്ത്. മുതൽ—
 അജ്ഞാനത്താൽ മുതലുൾ. തിരുവല്ലാര്യ, ലോകത്തോടുള്ള
 തന്റെ സന്ദേശം മുഹമ്മദുനബിയോടു ഹേതികളായിയിട്ടുണ്ടുപോൽ.

7. ഉജ്ജ്വലർക്കം=മിന്നിത്തിളങ്ങുന്ന നക്ഷത്രങ്ങളാകുകയെന്നത്. അപംഘാഭൂതാവസ്ഥക്കാൽ പഴിയാത്ത മഹിമയോടുകൂടിയവൻ. അവലംബം=ആശ്രയം. 'ഭൂതാഭൂവും ആകാശരാജ്യം

8. 'പരസ്യമാക്കുന്നു പിശാചുയമ്മമീ
നരൻ നടന്നെന്നസമിപ്ത നീയഹോ,
പരന്റെ ചോരയ്ക്കു സിനാവു നീട്ടി നിർ-
ഭരം കുതിയ്ക്കുന്നു പിശാചിനൊപ്പമേ!

9. 'ഒഴുക്കിടൊല്ലാ സമസ്തപ്പരമത്മെ-
ന്നഴക്കുംമാറരുടെചെയ്യവന്റെ താൻ
കഴുത്തിൽനിന്നാകുന്നുമോ, സുവിഭ്രമം
മുഴുത്ത നീൻവാളിനു കങ്കമാറ്റുണം!

10. വരൂ സഭേ സോഭാ, പിന്തിരിയ്ക്കുകീ-
ഗുരൂഭവഹഃപ്രാഹപഥത്തിൽനിന്നു നീ:

വ്യം അല്ലാഹിന്റെറതാണ്: അവനൊഴിഞ്ഞു രക്ഷിതാവില്ല'. (കുറാൽ).

8. അസമിപ്തം=(ദാസിയുടെ മതപ്രസംഗം) സാരിയ്ക്കാത്തവൻ. അസി=വായ. നിർഭരം=ഏറ്റവും. ഒരാൾ പിശാചിന്റെ പ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നുവെന്നു പറഞ്ഞു അരിശംകൊള്ളുന്ന നീയാണ്, വാസ്തവത്തിൽ ഇപ്പോൾ പിശാചിനൊത്ത പ്രവൃത്തി ചെയ്യുന്നത്.

9. സുവിഭ്രമം=ഭ്രാന്ത; ഗുരാരലില എന്നും. കങ്കമാർപ്പണം=കങ്കമം പൂശൽ. നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ രക്തം ചിതുകയും...ചെയ്യരുത് എന്ന കുറാൻവാക്യം കാക്കുക.

10. ഗുരൂ.....മം=ഉത്തമനായ ഗുരുവിനെ ദോഷിക്കുന്നു. ഇ വഴി. നിരൂപിയാതെ=ആലോചിയാതെ. പുത്രസ്വപം=

നിരൂപിയാതേ നരകം വരിയ്ക്കയോ,
പുത്രസ്ഥം വിണ്ണരുവോനിൽനിന്നു നാം?

11. തിരിഞ്ഞുനോക്കാതെയവൻ വിവേകമായ്—

പ്പിരിഞ്ഞിരുത്തുഴറിഗുമിയ്ക്കവേ,
ശരിയ്ക്കു വീക്ഷിച്ചിതു സർവ്വസാക്ഷിതൻ
വിരിഞ്ഞ രാക്കണ്ണുകൾ വാനിൽനിന്നുമാ!

12. കടുത്ത ജിന്നിൻവിളി. കേട്ടു സൽഗുരു—

ക്കൊടുംകൊലയ്ക്കുപിലവൻ കുതിയ്ക്കവേ,
അടുത്തു ഖദ്യോതമിഷേണ, പാപിയെ—
ച്ചുടന്ന ചെന്തീപ്പൊരി പാറി ചുരുമ!

ഹോസ്വതത്തോടേ. വിണ്ണരുവോൻ=സ്വർഗ്ഗത്തെ തരുന്നവൻ.

11. എന്തു പറഞ്ഞിട്ടും അയാൾ പിന്തിരിഞ്ഞു നോക്കിയതേ ഇല്ല. വിവേകം=കാര്യംകാര്യംചിന്ത. സർവ്വസാക്ഷി=എല്ലാം നോക്കിക്കാണുന്നവൻ. നിങ്ങളും ചെയ്യുന്ന എന്തിലും അല്ലാഹിയുടെ നോട്ടമുണ്ടു്. (കുറാൻ) രാക്കണ്ണുകൾ=രാത്രിയിലെ കണ്ണുകൾ—നക്ഷത്രങ്ങൾ.

12. ജിന്നു്=ചെങ്കുത്താൻ. ഖദ്യോതമിഷേണ=മിന്നാമിനുങ്ങുന്ന വ്യാജേന. മുഹമ്മദിയ്ക്കു നരകം അഗ്നിമയമാണു്. പാപം ചെയ്യുന്നവരാകുന്നു തിയിൻ=(നരകത്തിൽ) വസിയ്ക്കുന്നവർ. (കുറാൻ)

13; 14. മരുപുറമ്പാമുലകം—സംഭവം നടക്കുന്ന അറബി രാജ്യം മരുഭൂമികൾ വളരെയുള്ളതാണെന്നോക്കുക. പാമ്പൻ—ജി

13. പെരുത്തു നൂററാണിനിടയ്ക്കൊരിയ്ക്കലി

മരുപ്പറമ്പാമുലകത്തിലീശപരൻ

ഒരറ വൃക്ഷത്തെ നടുന്ന്, പാമ്പരായ്

വരുന്നവർക്കുത്തമവിശ്രമത്തിനായ്;

14. ഭൂശാഭിമാനാലവരോ, കൃതാല്ലര-

സുശാഖിതൻ നേർക്കു കരാരി വെയ്ക്കയായ്:

നിശാതമയ്യോ, തവ തൃഷ്ണ, കൃസ്തവിൻ-

പ്രശാന്തരക്തത്തെ നകൻ ലോകമേ!

15. അശീതനിശപാസമൊടാതു പോകമാ-

വശീന്ദ്രസംഹാരപരൻ വഴിയ്ക്കതാ,

നിശീഥനിഗ്ബുതയെപ്പുഖോചിതം

കൃശീകരിയ്ക്കുന്നൊരു പാട്ടു കേട്ടിതേ!

വിതയാത്രക്കാർ. ഭൂശാഭിമാനാൽ=മുഴുത്ത അഭിമാനം (തങ്ങളേക്കാൾ മേലേ ഒന്നില്ലെന്ന അഹങ്കാരം) മൂലം. സുശാഖി=നല്ല വൃക്ഷം. നിശാതം=മുച്ചുക്കുടിഞ്ചത്ത്. തൃഷ്ണ=വിഷയസുഖലബ്ധത; ദാഹം എന്നും. ഈ പാശ്ചാത്യവിഭവ യാത്രക്കാർ തന്നെയാണല്ലോ, മുമ്പു കൃസ്തവിന്റെ ചോര കൂടിച്ചതും (അദ്ദേഹത്തെ ക്രൂശിന്മേൽ തറച്ചതും.)

15. അശീതനിശപാസം=ചുറ്റാമ്പ്. വശീ.....രൻ=ആത്മസംയമികളിൽ അഗ്രേസരനായ നബിയെ സംഹരിപ്പാഞ്ഞൊരുങ്ങിയവൻ. നിശീഥം=അർദ്ധരാത്രി. സുഖോചിതം=സുഖം അർത്ഥം. കൃശീകരിയ്ക്കം=കുറയ്ക്കുക.

16. പരാഭ്യുമാമപ്പതുസൂക്തസപ്തക-
സ്വരാധ്യമാഹമ്മദഃവദഗീതിയിൽ
സ്ഥിരാദരാൽ വീർപ്പമടക്കി നിന്നിരോ
മരാമരപോലെ സമീരനം തദ

17. തുടൻപോയ് തന്നളിയന്റെ വീട്ടിലും
സ്തം കറാൻവായനയെന്നു കണ്ടുടൻ
വീടൻ കണ്ണാൽച്ചുട്ടുതിയ്യതിത്തവൻ
കടന്നിരങ്ങോട്ടു കരാളരൂപനായ്".

18. പരുത്ത വരളുങ്ങി യമാട്നാമുമാർ
വരുന്നതിക്കിച്ഛമ, തന്റെ ജീവനെ
ഇരുട്ടിലെങ്ങാനൊളിച്ചുവെയ്ക്കുവാൻ
തെരുന്നനെപ്പാഞ്ഞു മറഞ്ഞു ഗായകൻ !

16. പരാഭ്യു = പുരുഷിയം. പുതു... ഗീതി = പുതിയതും,
മെക്കായിൽനിന്നു ചുരുക്കപ്പെട്ട ചുട്ടു സൂക്തങ്ങൾ (മഹാവാക്യങ്ങൾ) ഉൾക്ക
ന്ന സപ്തസ്വരം ഇങ്ങനെയുള്ളതായ മഹാമ്മദീയവേദം പാടൽ.
സ്ഥിരാദരാൽ = ഉറപ്പു ആദരവോടെ. മരാമര = വലിയമരം.

17. ഉമാരിന്റെ സാദരിഭർത്തൃഗൃഹത്തിൽനിന്നാണ് ഈ
പാട്ടു കേട്ടത്. കരാളരൂപൻ = ഭയങ്കരമായ ആകൃതിയോടു കൂടിയ
വൻ.

18. യമാഭൻ = അന്തകനെപ്പോലുള്ളവൻ.

19. വരൻ ഭയപ്പെട്ടു പൊച്ചു നിച്ഛേവ,
പുരസ്സിയാം 'ഫാത്തിമ' പുണ്യശീലയാമു
രെൻപെഴും പുഞ്ചിരിയായ പൂവിനാൽ
പുരസ്ഥനാം മുതൂവിനമു നമുക്കിനാമു'

20. വളം മനോജനരുളുന്ന യൗവന-
പ്പുളപ്പിലും ശാന്തത പൂണ്ട തനുവും
മിളസ്സരോമാഞ്ചകപോലപാളിയായ്
വിളങ്ങി, വേദശ്രവണോത്ഥഭക്തിയാൽ.

21. പരം പവിത്രം തവ ദീപ്തദർശിതൻ
ശിരസ്സു കൊയ്യുന്നതിനുള്ള വാളിത;
അരക്ക, മുല്ലാടിയ നിന്റെ ശോണിതോൽ-
ക്കരത്തിൽ മുക്കിക്കഴുകുന്നതുകു ഞാൻ'.

19. പാടിയിരുന്നവൻ ഇരുട്ടിലെങ്ങോ പോയൊളിച്ചു;
അളിയനാകട്ടെ, പേടിച്ചുനില്പായി. പുരസ്സി=പത്നി. പുര-
സ്ഥനാം മുതൂ=മുവിൽ വന്നെത്തിയ മരണം—ഘാതകനായി വ-
ന്ന ഉമാർ. അച്ചു=പൂജ.

20. മിള.....ളി=രോമാഞ്ചം പൂണ്ട കവിരുത്തടത്തോടു
കൂടിയതായി. വേദ...ക്തി=വേദം കേട്ടുണ്ടായ ഭക്തി.

21. പരം പവിത്രം=ഏറ്റവും പരിശുദ്ധം. ദീപ്തദർശി-
(തത്ത്വമറിയുന്നവൻ) നബി. അരക്കൻ=രാക്ഷസൻ. മുല്ലപ്പാട്ട്
മുമ്പേ. ശോണിതോൽക്കരം=രക്തപ്രവാഹം. നിന്റെ നബിയു-
ടെ പരിശുദ്ധമായ കഴുത്തിൽ വസ്ത്രമണിഞ്ഞു മുഖം ഈ വാദ കഴ-
കി ശുദ്ധമാക്കിക്കളയാം എന്നഭിപ്രായം.

- . ഇതിൻവണ്ണം ഗജജീവതിഥി ഗൃഹനേ-
താവീനെതിരായ് -
പ്പതിപ്പിച്ചാൻ ചന്ദ്രഗം; പ്രണയിനി തടു-
ത്താളതിടയിൽ;
അതിൽപ്പൊൻപൂമെയ്യുന്നഹര, മുറിപെ-
ട്ടുകീലൊഴുകി,
സതീത്തയ്യുന്നാരേണശപരനിലിയലും
രാഗവിഭവം!

23. ക്ഷീണം മെയ്യും മനസ്സും പൃണയുണരമുമാ-
കുസ്രപാതക്ഷണത്തിൽ;-
ക്കാണപ്പെട്ടീല സാധപിശ്തശൃകടയ മുഖ-
ത്തല്ലവും ഭാവഭേദം!

24. ഗൃഹനേ നവം ഗൃഹസ്ഥൻ. ആരേണശപരൻ=പ്രണ
പ്രിയനായ ഭർത്താവ്. രാഗവിഭവം=അനുരോഗസമ്പത്തും. ഭ
ത്താവീനെ രക്ഷിപ്പാൻ ഭയക്കിയ രക്തം, അയർച്ചിലുള്ള അനുരാ
ഗം തന്നെ!

25. ക്ഷീണം=രക്തം. (വിശേഷം) അസ്രപാതക്ഷണ
ത്തിൽ=ചേരുന്ന ഉടനെ. മുറുപ്പുള്ള ഹൃത്തിശ്ശരണേകി
ലും, ഉമാക്കണ്ഠം തളച്ച ഹൃദയം; ഹൃത്തിശ്ശരണേ, ഒരു ഭവ
ഭേദമുണ്ടായില്ല! സഹ..... അതും=ജ്യേഷ്ഠൻ (ഉമാറിന്റെ)
പ്രകൃതം മറി.

‘പ്രാണൻ പോയാലുമിസ്സാംമതമിതു വെടിയാ
 ഞങ്ങളെന്നാമു മണിപ്പൊൻ-
 വീണയ്ക്കൊക്കും സ്വരത്തോടവരും; സ്വരജനതാ,
 മറൊരാളായ് ചുമഞ്ഞു:

24. മങ്കപ്പുണ്ഡ്രപോട്ട ‘മാപ്പു’ന്നവനരിയ കറാൻ-
 ഗ്രന്ഥമത്ഥിപ്പു. ഹിംസാ-
 പരം പോക്കാൻ ഇല്ലത്താൽക്കഴുകിയ കരതാൻ-
 കൊണ്ടു മേടിപ്പു ദേവതാ—
 തങ്കം പോലാം വിളക്കിൻതിരികൾ നിട്ടതായ്
 നിന്നുകത്തി —സമീപ-
 ത്തിങ്കൽക്കാൽമുട്ടു കത്തിപ്പുരുത നമ്പിയാം
 ദേവനക്കൈവണങ്ങി!

25. വിരുദ്ധമതി വിട്ടൊഴിഞ്ഞു
 ദിനം മുതൽക്കാണ്യം
 ഗുരുത്വവനെബിഭിഷ്ണുവ-
 ശിഷ്യനായാനന്തരം;

24. ഹിംസാപരപരിവേഷ(മുട്ടിച്ചുതെർത്തൽ)കൊണ്ടുണ്ടായ
 അഴക്കം (പാപം). അയാളുടെ ഈ പ്രവൃത്തികാര്യത്തിൽ സന്തോ
 ഷിപ്പു വിളക്കുകൂടി ആശ്ചര്യസ്സുണ്ടായി എന്നു സൂചിപ്പിക്കുന്നു.
 തങ്കം.....കത്തി’ അന്തർവിതവാക്യം.

25. വിരുദ്ധമതി=വിപരീതബുദ്ധി. ആസ്ഥയാ=ഭക്തി
 ശുദ്ധകളോടുകൂടി. അനൗപൻ=പാപഹീനൻ. ദുർജാതകം—

പെരുതു മൊഴിയെന്നിനപ്പുതി
 തെളിഞ്ഞ തൻപോരയാൽ-
 തിരുത്തിയെഴുതീ ക്ഷണാൽ സഹ-
 ഭവന്റെ മുൻജാതകം!

മുഹമ്മദീയ മതത്തിന്നു വിശ്വാസിയായിരിയ്ക്കുമെന്നുള്ളത്—അയാളുടെ സ്വഭാവം മുഴുവൻ എന്നർത്ഥം. സന്ധിയുടെ മുഖ്യശിഷ്യനായിത്തീർന്ന ഈ ഉമാറാത്ര, ഒന്നാമത്തെ ഖലീഫ് (മുഹമ്മദീയരുടെ വൈദികശ്രേഷ്ഠൻ).

